

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felolvasó szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Égész évre 28 k. (14), 1/2 évre 14 k. (7), 1/4 évre 7 k. (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes eszm Budapestten 8, vidéken 10 fillér.

A szegény ember hitele

Budapest, december 28.

Szegény embernek nem hiteleznek olcsón. Pénzhez csak 15 százalék mellett juthat, de akkor is csak a zálogházban, ha valamelyes kis tulajdonát, ruháját vagy fehérneműjét, szerszámát vagy kiegészítő zálogba rakja. Áruhoz meg legfeljebb részletfizetés mellett ha jut, drága kamattal fizetve meg a hitelbe kapott butort, ruhát s egyéb a létfenntartásra szükségessé. Hogy pénzkölcsönt a zálogháznál fölvevén, lelkiismeretlen uszorások mértékén felül ki ne foszszák, arról a magyar törvényhozás annyira-amennyire gondoskodott, amikor 1887-ben szabályozta a kézzizálogkölcson-üzleteket. Igaz, hogy ez a szabályozás vagy egy évtizedig csak a papíron volt meg és nem talált utat az eleven élethez, de az utolsó években a kormány nekifogott a vaskosabb visszaélések kigyomlálásának s immár nem adhat számot a szakmabeli statisztika 36 százalékos kamatlábról, amely csak nemrég még törvényesen szedhető volt némely vidéki zálogházban.

Míg a törvényesen megengedett pénz-uszorát így, habár tullassan, mégis sikerült mind szűkebb korlátok közé szorítani, szabadon pusztíthatott az uszorának egy sokkal veszélyesebb neme: az áruuszora. Ez elnevezést utóbbi időben az agrárius és szövetkezeti reakció ama propaganda számára foglalta le, amelylyel hadat üzent a falusi boltosoknak, akiknek szájából a kisember védelme címén kiütni törekszik a száraz kenyeret, a nélkül, hogy avval bárkinek bármi néven nevezendő előnyököt biztosíthatna. Nem a falusi boltosok állítólagos rossz mértékére, vagy selejtesnek gyonyolt drága portékájára vonatkozólag használtuk itt az áruuszora elnevezést, hanem evvel meg kellett bélyegez-

nünk az áruhitelezésnek azt a fajtáját, amely a szegények közül is a legszegényebbeknek részlettörlesztésre ad el hasznavehetetlen, szükségtelen és hitvány minőségű árut drága áron és oly föltételek mellett, amelyenekre Shylock legmerészebb és legadázabb álmaiban sem mert volna gondolni. Igazságtalanság volna már eleve ki nem jelenteni, hogy nem minden fajtájára a részletfizetési üzleteknek áll az előbb adtam jellemzés. És annak a hangoztatásával sem kívánok adós maradni, hogy közgazdaságilag csak úgy, mint főképp szociálpolitikai szempontból a részletfizetésre való adásvételeknek nagy a jelentőségök. Közgazdasági szempontból már azért is, mert vásárló- és fogyasztó-képessé teszi a szegényebb néposztályoknak széles rétegeit, amelyek középpénzzel fizetni képtelenek, hitele pedig nem érdemesítettnek. Szociálpolitikai szempontból méltánylást érdemel ez az adásvételi mód, mert csakis ez teszi lehetővé a szegény emberek számára azt, hogy munkagéphez jussanak, hogy háztartásukat berendezzék, stb. Épp azért az áruészletüzletről nem is állítható méltányosan és általánosságban, hogy delendum esse. Már azért sem, mert a részletfizetési üzletek — egyéb reális előfeltételek mellett — azzal a kedvező hatással is járnak, hogy a kikötött részletfizetések betartásának kötelezettsége takarékoságra ösztönöz, sőt csökkenti sokszor a pénzuszora pusztításait is, amennyiben a részletfizetésre vásárlókat arra képesíti, hogy nélkülözhetessé terhes pénzkölcsön fölveté-
lét akkor, amikor szükséges berendezések megszerzéséhez a vételárat készpénzben kel-
lene előteremteniök.

Ezekkel az előnyökkel szemben azonban nem lehet szemelt hunyni a részletfizetési üzletgéggel járó számos hátrány felett sem. Az a körülmény, hogy a vevő a tárgy használá-

tához jut, mielőtt még azért megfelelő ellenértéket szolgáltatott volna, s általában a fizetési feltételek könnyűsége a közönséget akkor is vásárlásra csábítja, amikor arra a tárgyra nincs is föltétlen szüksége, vagy amikor az reá nézve már egyenesen fényűzősszámba megy. Egyes kevésbé lelkiismeretes kereskedők a könnyű fizetési feltételek hangoztatásával tapasztalatlan egyéneket könnyen befognak és silány árut drága áron sóznak a nyakukba, esetleg oly írásbeli szerződésbe foglalt föltételek mellett, amely föltételekkel a vevőt szóval meg sem ismertették. Így például kikötik, hogy a használatra átengedett áru tulajdonjoga az eladót illeti mindaddig, amíg az utolsó részlet kifizetve nincsen és ha a lassu fizetés közben a vevő egy-két részletet betartani elmulaszt, az eladónak jogában áll az eladott tárgyat visszavenni, a törlesztett részletek pedig használati díj címén szintén őt illetik. Ilyen és hasonló visszaélések már hosszú idők óta napirenden tartják az áruészletüzletgéggel elleni panaszokat egy a fogyasztóközönség, mint a szolid kereskedelem részéről. Ausztria és Németország már a 90-es évek elején hozzáfogtak az üzletgéggel egézségesebb alapokra való fektetéséhez. Hazánkban is idestova egy évtizede, hogy a törvényhozás ebbe a darázs-fészekbe belenyulni próbál, mindaddig azonban nem sikerült még a megoldásnak oly módját kieszelni, amely a mellett, hogy a visszaéléseknek elejét venni alkalmas lett volna, magát a közgazdaságilag oly fontos vásárlási módot meg ne bénította volna. A kormány azonban attól a komoly törekvéstől vezéreltetve, hogy végre is kellő védelmet nyújtson a szegénysorsu vevőközönségnek a részletfizetésre dolgozó kereskedők számos visszaélésével szemben, most egy törvénytervezettel lépett elő, amelyet illetékes és a

TÁRCA

Monna Vanna.

(Première a Nemzeti Színházban.)

☞ A Budapesti Napló eredeti tárcája: ☞

Írta: *Ábrányi Emil.*

A világhírű Maeterlinck vasárnap este vonult be először a nemzeti színpadra. Rengeteg váromlás a közönségben. Olyan érdeklődés, amelyhez fogható alig van. Észlendők óta olvassák nálunk Maeterlinck különös drámáit; s még több az, amit magáról a szerzőről olvasnak, erről a szenzációs emberről, aki a sejtelmest, a rejtelmet, a szimbolikust, a hangulatok misztériumát a legmesszebb határig vitte színpadi műveiben.

Az is tudva van, hogy ezek a színpadi művek tulajdoni részükben nem valók a mai színpadra. Rézint azért, mert cselekvésük nincs és folytonos beszélgetésből állanak — rézint azért, mert annyi borzasztót, annyi fájdalmast halmoznak össze, hogy a rémesnek és kínosnak ezt a konglomerátumát a mostani emberi idegzet nem állja ki. Ibsent az emberi nervusok megtörésében vakmerőnek tartjuk; Ibsennek a kiméltőlenségéről sokat beszélünk; sokan háborodnak föl azon, hogy a *Kisréttek* szerzője egy csöppet sem törődik a színházban ülő közönség érzékenységével. De Ibsen, a vakmerő ideg-tíró, Maeterlinck némely drámája mellett békés, konvencións nyárs-polgárnak tűnik föl. Hol van a világon drámáiról, aki olyat írt volna valaha, mint a *Maleine hercegnő*nek az a jelenete, ahol Anna királyné megfogja Maleinet, a kis, beteg hercegnőt a saját halászobájában, mialatt odakütni a felhábo-

rott természet eszeveszetten tombol, tornyok dőlnek le, erdők gyulnak ki a villámütésektől és a remegő nép azt hiszi, hogy itt az utolsó ítélet? És mikor írtak még drámát, ahol valamennyi szereplő világtalanokból, vakon született emberek-ből áll? Mikor írtak darabot, ahol a hős maga a láthatatlan halál, akinek a lapangó suhanását egy karszékben ülő agastyán — szintén vak ember — borzadva érzi maga körül?

Mind ezek a drámák ragyogó szépségekkel vannak tele; a gondolatok gazdagsága és a nyelv poézise sokszor egyenesen shakespearei; a király, aki Maleine halálán kesereg, néha úgy meghat bennünket, mint Lear, aki Kordéliát siratja; az emberi bünökkel párhuzamosan haladó külső jelenségek misztikus rajzában a *Princesse Maleine* fölötté áll Macbethnek és Julius Cézárnak; de a darabok egészen véve mégsem színpadra valók.

És ime most a világhírű szárnyrakapta *Monna Vannát* és színpadról színpadra röpti Párisból Pétervárig és a tudósítások mindenfelől ugy hangzanak, hogy a színházigazgatók *Monna Vannával* érik el a legnagyobb kasszasikert.

Lehetséges-e, hogy Maeterlinck megváltoztatta eddigi irányát? Igaz-e, hogy Maeterlinck a misztériumok babinós birodalmából leszállott a földre és gyönyörű, de lehetetlen szcenák helyett gyönyörű és reális jeleneteket írt, ahol valóságos emberek mozognak a néző előtt a színpadot lenéző szeccsözti minden tulsága nélkül, sőt a drámai architektúra gondos figyelembevételével, a fokozatosan emelkedő színpadi hatások briliáns kiaknázásával?

Igaz. A *Monna Vanna* Maeterlinck drámáiról karrierjén fordulópont. Ki hitte volna, hogy az *Intrane*, a *Vakok* és az *Othton* után, a *Beatriz nővér* és *Tintajules halála* után, a *Hét hercegnő*, *Alladine* és *Falomides*, *Kék szakáll* és *Ariane*, *Aglavaine* és

Selyette, és a *Maleine hercegnő* után egyszerre csak *Monna Vanna* jön? Jön *Monna Vanna* és hozza magával a reális történeti levegőt; hozza magával a minden különössége mellett ép és egézséges drámai akciót; hozza magával az olasz renaissancecnek olyan rajzait, melynél fényesebbet és igazabbat drámáiról még nem állított a színpadra.

Monna Vannában nem a halál sejtelme, nem az ismeretlenül való tehetetlen borzongás dominál, hanem az elszántság, a végzetten való bátor szembenézés, a gyors és tüzes cselekedet, a bölcseségre intő szelid humanizmus és a forró, lüktető szerelem diadalmas energiája. Páros vér járja át az egész darabot, hasonló ahhoz, amit Trivulzio töre fakaszt a Prinzielle képnél és ami ott bugyan ki a véletlenül megebezt *Monna Vanna* mellén, mint egy rózsabimbó. Az esengő, vágyakozó, határtalanul nagy szerelemnek *Romeo és Julia* óta nem hallottuk szebb változatait, mint a *Monna Vanna* második felvonásában, ahol a hazátlan Prinziulle, a florenci köztársaság zsoldoskapitánya, *Monna Vanna* lábát el borul és a rajongó szív legragyogóbb, legigazabb ékesszólásával dobálja ki magából az edesebbnél edesebb szavakat, mintha virágos árasztaná el a színpadot.

„Ó Vanna! Vannám! Mert az én nyelvem is megszokta, hogy így nevezzen. De most szédülök, ha ezt a nevet kimondom! . . . Olyan sokáig volt a szívem mélyébe zárva! . . . Már nem jöhet ki úgy, hogy börtönét össze ne törje! . . . Ez a név a szívem maga . . . és több szívem nincs, csak ez az egy! . . . Minden szótágában ott az egész életem; és ha kimondom, az életem árad ki velük. Othonos volt nálam, — ismerősek véltém; tartózkodás nélkül vettem ajkaimra; és évek során át mindnap, minden

kérdés jogi és gazdasági kihatásait kellően ismerő szakférfiak megvitátása alá fog bocsátani. A törvénytervezet, amelynek főbb intézkedéseit már e lapok hasábjain ismertettük, a vevők védelmére elrendeli, hogy csak írásbeli okmányban köthető ki az, hogy az egész hátralevő vételár — a részletfizetés be nem tartása esetén — egyszerre válhatik esedékessé, vagy hogy az eladott árucikk a vételár teljes lefizetéséig az átadás után is az eladó tulajdona marad. Az ilyen írásos okmány érvényességéhez a vevő aláírása, irni-olvasni nem tudás esetén pedig annak bizonyítása szükséges, hogy az okmány tartalma a vevőnek érthetően megmagyaráztatott legyen. A vételár hátralevő része csak az esetben válhatik egyszerre esedékessé, ha a be nem tartott részeket a vételárnak legelőbb egy tizedét teszik ki. A vételár nem lehet a készpénzzel való fizetésnél szokásos árnál 30 százalékkal magasabb. A tulajdonjog fenntartásával részletfizetésre eladott tárgyat a kellő részletfolyászatok elmulasztása esetén ugyan visszaveheti az eladó, csak hogy ez esetben nem tarthatja meg föltétlenül a már lefizetett részeket, hanem mindegyik fél köteles a másikkal azt, amit az ügylet alapján a másiktól kapott, az időközben hasznokkal együtt visszatéríteni. Az áru rossz minősége miatt a vevő a kereskedelmi törvényben megszabott időn túl is érvényesítheti kifogásait stb.

Kétségtelen, hogy mindezek az intézkedések, kellő végrehajtást feltételezve, alkalmazásuk lesznek az előfordulhat visszaélések orvoslására és a fogyasztóközönség leggyengébb elemei föltétlenül hátrálva tartoznak a kormánynak, hogy nekik legfontosabb életviszonylataikban a szükséges támogatást avval megadja. Néhány megjegyzésünket azonban nem hallgathatjuk el a tervezett rendelkezésekkel szemben.

Általánosságban azt a várakozást fűzzük az ily törvényalkotáshoz, hogy nem áll meg a konstatált betegség tüneteinek és nem szorítkozik csupán e betegség tünetek enyhítésére, hanem a baj gyökerét kutatván, igyekvését a baj okának megszüntetésére fordítaná. Már pedig e téren az a legfőbb baj, hogy a vevők tulajdonjogukat fizetik meg a részletfizetésre vásárolt árut. Ez annál nagyobb baj, mert az üzletág lényegével függ össze s épp azért az üzletág gyakorlásától alig választható el. Részletfizetésre tudniillik nemcsak szegény, de becsületes emberek vásárol-

nak, hanem akárhány rosszhiszemű, könynyelmű és csalárd egyén is, aki részletfizetésre csak azért vesz meg egy vagy más dolgot, hogy annak hamaros eladásával vagy zálogházba tételével könnyen pénzhez jusson. Ezek a körülmények rendkívül kockázatosá teszik az áru részletfizetést s éppen a kockázat nagysága vonja maga után az eladási árak aránytalan magasságát. A kockázatoság tulajdonom volta adván tehát meg ennek az eladási módnak a főjellemonását, a fennforgó bajok orvoslása elsősorban a kockázatos csökkentésével kísérelendő meg. Ez a szempont kellene, hogy vörös fonálként végig húzódjék a törvénytervezetben. Nem tagadhajuk, hogy ez legnagyobb részt meg is történt benne, csak azt sajnáljuk, hogy ez a törekvés nem teljes következetességgel érvényesült a tervezetben, sőt egy-két rendelkezés még a kockázatos elemek növelésére is alkalmas. Így például az ügynökök hatáskörének tulságos kiszélesítése vételemné teszi az eladó kereskedőt rosszhiszemű ügynökével szemben. Az a rendelkezés pedig, hogy a tulajdonjog fenntartásával, tehát a kockázatot kisebbítésével eladott tárgyat a vevőnél erő megromlás vagy megsemmisülés esetén az eladó elveszti a vételár iránti igényét, teljesen illuzóriussá teszi a jus domini reservatit, épp úgy, mint az a tervezett intézkedés is, szerint a fenntartott tulajdonjog megszűnik, ha az eladott tárgyat a vevő valamely harmadik személynek eladja. Sajnálatos látjuk, hogy a törvénytervezet ez utóbb említett vizsgálással szemben nem állapít meg büntető szankcióval erősített tilalmat és hogy általában a fölsorolt három rendelkezéssel az áru részletfizetést továbbra is meghagyja annak a kockázatos vállalkozásnak, amely jövedelmező csak akkor lehet, ha az eladási árát lehetőleg magasban állapítja meg. Reméljük azonban, hogy mire a most még csak az előkészítés stádiumában levő törvénytervezet a képviselőház elé kerül, ezek a törvénytervezet részeit elmozdítva leendnek belőle. Ha ez a reményünk teljesedése meg, akkor csigalassúsággal kiépülő szociális törvényhozásunk az áru részletfizetéstől szóló törvényről egy becses alkotást nyer, amely a kisember védelme szempontjából alig megbecsülhető. A szegény ember hitelén rágódó áru-uzsorának fogja az a törvény a méregfogát kihuzni.

Vágó József.

BELFÖLD

A kiegyezési tárgyalások. Bécsből táviratozzák: *Seidl* Kálmán miniszterelnök és *Lukács* László pénzügyminiszter ma délelben Bécsbe érkeztek. A magyar miniszterek kíséretében ugyan csak ideérkezett *Popovics* Sándor pénzügyminiszteri tanácsos, bár *Skerlecz* és dr. *Ambrovoics* titkár. A miniszterek a bankgassei magyar házban előfordult kanyaró-éset folytán ezuttal is a Sacher-szállóban szállottak meg. Délután 4/3 órakor a Sacher-szállóba érkezett dr. *Koerber* Ernő osztrák miniszterelnök és *Böhm-Bawerk* osztrák pénzügyminiszter, akikkel *Seidl* Kálmán miniszterelnök és *Lukács* László pénzügyminiszter haladéktalanul tanácskozára ültek össze. A tanácskozás, melynek tárgyat a kiegyezés anyagának még tisztába nem hozott részei képezték, esti 5 óráig tartott. A kiegyezési tárgyalásokat a két kormány miniszterelnökei és pénzügyminiszterei holnap reggel 10 órakor folytatják az osztrák pénzügyminisztérium palotájában.

Az önálló vámtartólét. *Munkács*on ma, mint egy távirat jelenti, az önálló vámtartólét érdekében dr. *Gergely* Albert elnöklété alatt gyűlés volt, amelyen sok száz főre menő közönség jelent meg. A függetlenségi párt képviselőiben *Komjáthy* Béla és *Barta* Ödön képviselők mondtak beszédeket. A gyűlés elhatározta, hogy az önálló vámtartólét mellett feliratot intéz az országgyűléshez. Este a Mezei-téle szállóban közönséges volt, melyen a kiküldött képviselőket lelkesen ünnepelték.

A politikai újév. Az országos függetlenségi és 43-as párt január elsőjén tiszteleg *Kossuth* Ferenccel, akit a párt nevében *Tóth* János alelnök fog üdvözölni. — *Gróf Zichy* Nándort, a néppárt vezetőjét az idén is ifj. *gróf Zichy* János fogja üdvözölni az országgyűlési néppárt nevében. — Itt említjük meg, hogy a függetlenségi és 43-as párt ismétletlen és hivatalosan megfogadja mindazokat a híreszteléseket, amelyek egyes lapok a párt beléletről terjesztettek.

KÜLFÖLD

Lamsdorff utja. Egy félhivatalos konstantinápolyi távirat jelenti: Kétségtelen, hogy az a nagy hatás, amelyet tudvaleg az orosz hivatalos lap kommunikálja és *gróf Lamsdorff* bécsi utazása az itteni irányadó körökre tett, főoka annak, hogy az európai tartományokra nézve elrendelt intézkedések végrehajtását a török viszonyokra nézve szokatlanul gyors tempóban megkezdték, még pedig a Ramazan-böjti daacra. Ha egyelőre nem is lehet megítélni az intézkedések módját, terjedelmét és eredményét, mégis el kell ismerni, hogy a Yildiz és a porta szemmelátható-

órában ismétlem, mint a szerelemnek egy fontos szavát, hogy meglegyen a kellő bátorságom, ha ezt a szót végre — bár csak egyszer is — ki fogom mondani az előtt, akit hiába hivtam!... Azt hittem, hogy a káim egészen hozzámimultak e név alkatahoz... hogy a vára-várt pillanatban olyan szeliden, annyi tisztelettel, olyan mély és alázatos hódolattal fogják kifejezni, hogy az, aki hallja, megérti majd: mennyi bánat és szerelem lobog benne!... De most nem árnyékot idéz föl... S ez a név már nem az, ami volt... Nem ismerem rá, amint akadozó zokogással, lélelmetől gyötörtén elröppen a számról!... Tulsokat foglaltam belé; és mind az a szenvedély, mind az a forró imádat, amit beléhelyeztem, most erőmet összetöri és megfojtja hangomat... "

Ez a Maeterlinck egyéni nyelve; csupa báj és erő; csupa gondolat és dallamosság; a finom fordulatok láncolata; közvetlenség és művészet; olyan próza, mely úgy dalol, mint egy költemény.

Ime, mit felel Prinziwallé Vannának, aki tudakolja tőle: ráismert-e azonnal, amikor a sátrába lépett?

"Jöttél volna bár tisztelemagaddal, valamennyien egyforma ruhában, valamennyien egyforma szépek, mint tisztelem testvér, akiket még az anyuk is üszelövestene — fölláttam volna, kézen fogtalak volna, azt mondtam volna: Ez az! Csodálatos ugy-e, hogy egy szereti képed így élhet a szivben!... Mert az én szivemben úgy élt a te képed, hogy naponként változott, mint a valóságban. A mai képed fölváltotta a tegnapi... Egyre fejjelődött, egyre szebb lett; s az esztendőik felekesítették mindazal, amivel a viruló hajdatod megajándékozzák!... De mikor újra láttalak, az volt az első érzésem, hogy megosaltak a szemeim!... Emlékeim olyan szépek és olyan hívek voltak!... De nagyon is lassan, nagyon is félelmen követtek téged!... Nem merték neked megadni azt a ragyo-

gást, ami egyszerre elkápráztatott!... Hasonítottam ahhoz, aki emlékszik egy virágra, amit csak egyszer látott életében, amikor átsietett egy kerten szürkülő félmohályban s aki egyszerre százszor ilyen virágot pillant meg napfényes, tündöklő mezőn!... Ujra látam e homlokot, e baját, e szemeket és megtaláltam bennük az imádat arc lelkét... De szépsége mellett mily csufosan eltörpült az, amit halgatva becéztem végtelen hónapokon és napokon át, — sőt évekig kesztesül, ahol más világosságom nem volt, csak ez az emlék, mely túl-lassan haladt és a valóságot nem érte utól!... "

Minden szép, választékos, pompás ebben a remek elokvenciában és nyoma sincs benne a banális dagálynak; egy szava sem hangzik úgy, mint valami cifra frázis. Ez a nyelv annak a nagy poétának a nyelve, aki olyan böles, bájos és mély gondolatokkal telt könyvet írt a *Méhek életéről*; akinek a szép, humanus lelke olyan elragadó meditációkat tudott összegyűjteni a *Bölcsesség és sors* című munkájában, ahol a legszebb, legméltóbb modern felfogással nyúl hozzá az emberiség problémáihoz és komoly szerénységgel áll a nagy, európai igazság-keresők közé, az Ibsenek, Björnsonok és Tolstojok sorába.

Monna Vannában a vad, állatias, erőszakos érzékliség úti meg a kezdő akkordot és ebből a retentően brutális akkordból fejt ki Maeterlinck a szerelem legideálisabb himnusát. Ez az átmenet a darab legnagyobb szépsége.

Prinziwallé a kiéhezettét Pizától azt követeli, hogy a város védője, Guido Colonna, küldje a sátrába Vannát, a feleségét, metelenül, csak egy köpenyben. Ezen az áron kegyelmet ad a városnak, sőt eleséggel és municióval telerakott társzerekek egész sorát küldi be oda és néhány száz hű emberével maga is Piza harcosai közé megy. Így akar bosszút állani az álnok florencieknek, akik irigyek és féltékenyek a győztes zsol-

dos-kapitányra és titokban elhatározták, hogy Prinziwallét a hadjárat után elteszik láb alól.

Guidónak ezt a kegyetlen ajánlatot a tulajdon apja, Marco Colonna hozza meg a Prinziwallé táborából, ahol a kapitáláció feltételeiről tanácskozott a florenci hadvezérről, Marco, a renaissance-ember, a humanizmus magaslatán álló böles, gyönyörű szavakkal akarja rávenni a fiát erre a kínos áldozatra, mely ezek életét menti meg és a heroizmus ünnepeit csodájává szentesül majd az utókor előtt. De Guido, a fiatal férj, az egyszerűbb katona, aki nem a „grammatika szabályai szerint él”, hanem a férfi-becsület törvényeinek hódol és heves temperamentumának a hatása alatt áll: háborog, mint a viharos tenger. Azt hiszi, hogy Vanna is úgy érez, mint ő, és látatlanban megesküszik rá, hogy elfogadja Vanna választát, akit a pizai signória döntésre szólított föl. Vanna nem a férjére, hanem az apósára hallgat. Elhatározza, hogy Piza érdekében meghozza ezt az áldozatot és napszálltakor indul Prinziwallé táborába, hogy egy éjjelre alávesse magát a zoldos kapitány retentő szeszélyének. Az expozíció kitűnő. Drámai érdekessége hatalmas.

A második felvonásban Prinziwallé — miután a florenci köztársaság kímédkő biztosát, Trivulziót, egy grandiózus jelenetben lealázza és rabjává tette — fogadja sátrában a Guido Colonna hitvesét. És akadozva, habozva, erőszakosan és félelmen, mindig nagyobb és melegebb áradással megindul közöttük a bizalmas beszélgetés; a legsebb dialóg, amit a színpadon hallani lehet. Kiderül, hogy Prinziwallé gyermekkorra óta szereti Vannát; hogy Prinziwallé az a Giannelo, akit zsenge leánykorában Vanna is szeretett; hogy Prinziwallé lemondott Vannáról, amikor híret vette, hogy Vannát a gazdag, hatalmas pizai főúr vezető oltárhoz. A régi szerelem a maga bübajos tisztaságában támad föl és ez a tisztaság arra kényszeríti Prinziwallét, hogy hódoló tisztelettel boruljon le Vanna előtt és imádjaa azt

lag jóakarattal fognak a dologhoz. Természetes, hogy ilyen esetekben munkánál surlódások és hibák merülnek fel. Így például Hussein basa főfelügyelő a Dette Publ. közlegeihez azt a jogosulatlan felszólítást intézte, hogy az elzálogosított tüzedekeket is fizessenek le 5%-ot a vilajetek pénztárába ama közmunkák céljaira, amelyek az intézkedések által elrendeltek. A főfelügyelő és a porta külön bizottságának elnöke, Ferit basa közt, bir szerint, differenciál támadtak a jelentéstétel és a javaslatok előterjesztésének módjára néve. Különböző panaszok hallatszanak a tartományi hatóságok köréből is a kapott rendeletek tömege és effélék ellen.

Konstantinápoly, december 28.

Hír szerint Naum basát, volt libanoni kormányzó ki fogják nevezni az európai tartományok bizottságának tagjává és a főfelügyelő mellé is ki fognak nevezni egy keresztény adatlást. A főfelügyelő javasolta, hogy az üszkübi vilajet számos hivatalnokát mozdítsák el és azonkívül különböző új intézkedéseket ajánlott.

Belgrád, december 28.

Mínthogy gróf Lamsdorff már birtokosa a legnagyobb szerb rendjének, a király művészi kereti arcképét ajándékozta neki. Az összes üdvözlésekre, melyek Szerbia belsejéből Lamsdorff rövid tartózkodása alatt érkeztek, a gróf táviratlag néhány köröztől szóval választ. Holnap reggel 3 órakor a gróf érni Belgrádot átutaztában.

HIREK

Budapest, december 28.

— BUDAPESTI NAPLÓ. December 31-én új előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejár, méltóztatásukkal a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— A kultuszminiszter a hercegsprimásnál Dr. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter ma hosszabb ideig tartó látogatást tett Vaszary Kolos bíboros hercegsprimásnál.

— Gavosdai Sváb Károly. A hivatalos lap mai száma a következő legelsőbb kizárólag közli:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán Sváb Károly főrendihazi tagnak és törvényes utódainak, nevezetnek a közügyek terén szerzett érdemei elismerésül, a magyar nemességét „gavosdai” előnével díjmentesen adományozom.

Kelt Wallseeben, 1902. évi december hó 25-én.

FERENC JÓZSEF, s. k.

Gróf Széchenyi Gyula, s. k.

az asszonyt, akit meg akart gyaldzni. A tiszta, ideális szerelemnek ehhez a himnuszához a megemelt Piza öröm-tüzei és ünnepélyes hangzása szolgáltatja a kíséretet. Vanna homlokon csokolja Prinziavallét és Prinziavallé azt mondja: „Ennél szebbet nem tudott remélni a szerelem!” Vanna boldogan, szepőtlenül megy vissza Pizába és magával viszi Prinziavallét, akinek följárlja Piza oltalmát, abban a hitben, hogy a férj nem fog kételkedni benne, ha majd elmondja neki az igazat.

Ebben a hitében Vanna csalódik. A nép mámoros újjongással fogadja, Marco együtt tőmből a néppel, de Guido komor és szigorú. Csak akkor gyullad ő is vad örömmel, amikor Vanna a magával hozott ismeretlenben fölfedezi Prinziavallét. Magasztalással árasztja el Vannát: „Értem a furlangodat! Más asszony megolte volna, ahogy Judith levágta Holofernest... Am az ő büne nagyobb a Holofernesnél és nagyobb szerző bosszút követel! Ide kellett hozni és te ide hoztad! Ide kellett vezetni az áldozatok közé, akik most hőhíri lesznek! Tünnemény diadal! Szeliden, engedelmesen ment a csókjaid után, mint a kezes báránka, mely virágos galy után szalad! Vannám elhozta nekünk, hogy bosszúállásunk letörölje szegényünk föltájt!” — Másról van itt szó!... — kiáltja Vanna. — Legyen erőd hinni a hihetlent: ez az ember érintetlenül hagyott! Mindent tetetted velem, mert kiszolgáltattak neki! Egy ujjal se ért hozzáam; és úgy hagytam el a sától, mintha testvérem házából léptem volna ki! — Guido guayos és sértő kötéddel válaszol. A népet hívja föl: álljon ki az, aki hisz Vanna szavaiban. Csak az öreg Marco lép elő. A többiek méltók Guidóra: egyik sem mozdul, hogy tanúságot tegyen a mellett, aki érték a legnagyobb áldozatra szánta el magát és akit az imént böm-

— Berzeviczy és választói. A VIII. kerületi szabadalvupárt, mint minden évben, most útvörök is üdvözölni fogja a kerület képviselőjét, Berzeviczy Albertet. A tisztelőg küldötsége új napján 161 12 órakor gyülekezik a körhelyiségben (József-körút 46.) s innen vonul Berzeviczy lakására, az Erzsébet-körút 11. száma alá.

— A mulatóhelyek vasárnapja. A képviselőház egyik legutóbbi ülésén szóba került, hogy a munkaszünetet angol és amerikai mintára ki kell terjeszteni a kosmákra és kávéházakra is. A *Hétféli Hír*lap tudósítója fölkereste Jókai Mórt és megkérdezte véleményét e kérdésben. A koszosur költő így válaszolt:

Én a magam részéről a hivatalos munkaszünetnek egyáltalában nem vagyok híve. A munkát az Isten nem átoznak, hanem áldásnak adta az emberiségnek. Csak az állandó munka alkalmas arra, hogy az emberi méltóságot növelje. Egyébiránt éppen most dolgozom egy regényen, amelyben erre vonatkozó nézetimet bőven kifejttem. Dolgozom mindig és pihenünk, amikor elfáradunk. A tengerész vasárnap is megerősíti a hajókötöleteket és kifeszíti a vitorlákat; a pap pedig vasárnap prédikál. Nem hiszem, hogy Istennek abban különös gyönyörűsége telne, ha a neki szentelt napon nem dolgozunk. En boldogtalan lennék azon a napon, amelyen nem dolgozom. Ebből következik, hogy a kosmák és kávéházak vasárnapi bezárását sem helyeslem. Mi hozzá vagyunk szokva, hogy vasárnap vigadjunk. Ez azt idegen, álszentek-közt szokást nálunk meghonosítani nem kívánom.

— Kurtz Vilmos piébanos jubileuma. A IX. kerületi Ferencvárosi Polgári Kör tegnap este díszlakomával ünnepelte Kurtz Vilmos apát-piébanos úvenében áldozásának az évfordulóját. A kör helyiségeiben nagy és díszes közönség gyülekezett össze. Ott voltak: Halmos János polgármester. Rózsavölgyi Gyula alpolgármester. Voits Károly, Lang György, Piperkovits Bátor, Almády Géza tanácsosok. Póh Ferenc Hanay Sándor, Rózsavölgyi Antal kerületi előjárók. Tolnay Lajos nyugalmazott miniszteri tanácsos, Czizler Győző műegyetemtanár, a Kör elnöke s számos fővárosi bizottsági tag és eideklő polgár. A lakománál az első pohárköszöntőt Tolnay Lajos mondotta a királyra s aztán Czizler Győző, mint a Kör elnöke köszöntötte el Kurtz Vilmos piébanost, Springer Ferenc a polgármestert és a tanács tagjait éltette, Halmos János polgármester az ünnepet egyházi lérfiura emelt poharát.

— A vasúti kedvezményes jegyek. Lang Lajos kereskedelemügyi miniszter méltányolva egyrészt azokat a nehézségeket, amelyeket az 1903. évre s-óó vasúti jegyek kiállítására a m. kir. államvasutak igazgatóságánál okoz, másrészt különös figyelemben részesítve azokat a nem ritkán fontos ckokat, amelyek indokolták teszik, hogy különösen kö-tisztviselők

vasúti bérlet- és szabadjegyeket fennakadás nélkül használhassák, értesítette a m. kir. államvasutak igazgatóságát, hogy az 1902. évre kiállított államvasúti összes kedvezményes évi bérlet és évi szabadjegyek érvényét az 1903. év január hó 31. napjáig kiterjesztelte.

— Az ügyvédvizsgáló-bizottságok. Az igazságügyminiszter az 1903. év tartamára a Budapesti működő ügyvédvizsgáló-bizottság elnökévé dr. Székely Ferenc kir. koronaügyészt, helyetteselnökévé Góll Agoston kir. kuriai bírót, tagjaivá dr. Adol Sebastyen kir. ítélőtáblai bírót, dr. Antal Gyula egyetemi ny. r. tanárt, Adam Andrást kir. kuriai bírót, dr. Balogh Jenő egyetemi ny. r. tanárt, dr. Baumgarten Izidor kir. koronaügyészi helyettesét, dr. Baumgarten Károly kir. ítélőtáblai bírót, dr. Charmanit Oskár kir. közjegyzőt, Czárán István kir. ítélőtáblai bírói cím és jelleggel felruházott kir. törvényszéki bírót, Fittler Imre kir. kuriai bírót, dr. Gegas Gusztáv kir. ügyészi helyettesét, Greesák Károl kir. kuriai bírót, dr. Gyurkovich László kir. ítélőtáblai bírót, Havas Károly kir. kuriai bírót, dr. Heil Faustint kir. közgazgatási bírósági bírót dr. Iming Konrád kir. ítélőtáblai tanácselnököt, dr. Istvánffy Lajos kir. ítélőtáblai bírót, Jókai Albert kir. kuriai bírót, dr. Karay Lajos kir. ítélőtáblai bírót, dr. Lalloevits János kir. ítélőtáblai bírót, Lehotsky Lajos kir. ítélőtáblai bírót, Malay Dezős kir. közgazgatási bírósági bírót, Mezey Albert kir. kuriai bírót, Nagy Sándor kir. kuriai bírót, dr. Nyeviczky Antal kir. ítélőtáblai bírót, Sölyom Andor kir. igazságügyminiszteri titkár, Somogyi Mihály kir. kuriai bírót, dr. Szász Béla kir. igazságügyminiszteri titkár, dr. Tarnai János kir. kuriai bírót, dr. Terfi Gyula kir. igazságügyminiszteri osztálytanácsost, Tolnai Antal a kir. kuriahoz beosztott ítélőtáblai bírót, dr. Trajber Vince kir. ügyészi helyettesét, dr. Thury Sándor kir. ítélőtáblai bírót, Vargha Ferenc kir. ügyészi helyettesét, Varsjassy Ferenc kir. ítélőtáblai bírót, Zachár Emil kir. kuriai bírót és Zsembery Kálmán kir. kuriai bírót.

A Marosvásárhelyt működő ügyvédvizsgáló-bizottság elnökévé Kosztka Géza marosvásárhelyi ítélőtáblai tanácselnököt, helyetteselnökévé Dobai Albert ottani táblai bírót, tagjaivá pedig Avedik Simon kir. ítélőtáblai bírót, Bodó Sándor kir. törvényszéki elnököt, Csiki László kir. ügyészi helyettesét, Hatfaludy István kir. ítélőtáblai bírót, dr. Illyés Lőrinc kir. ítélőtáblai bírót, Jakab Rudolf kir. ítélőtáblai bírót, Nagy Elek kir. ítélőtáblai bírót, dr. Pósoni Gábor kir. ítélőtáblai bírót, dr. Schuster Rudolf kir. ítélőtáblai elnöki titkárát és Szabó Dénes kir. ítélőtáblai bírót nevezte ki.

— A Dunáról. A fővárosnál a Duna teljesen jégmentes és mutatja a felső szakaszról is elvonult a jég, a propeller válaalat már holnap, hétfőn megkezdte a kikötőkompok felállítását. A közlekedés kedden már megindulhat.

— A Ment-Pelé háborgása. A nyugatindiai St.-Thomasból táviratozzák: a *Mevington* gőzös, amely tegnap Santa-Luciából ideérkezett, jelent, hogy dél-

ből eljéréssel, diadalmenetben kísértük a férje palotájába. Alantas gondolkodás dolgában Guido a cséselék színonvonalán áll; és a cséselék nem dezaválja Guidót. Egyik sem tud hinni a szerelem legmagasabb, legcsodásabb megnyilatkozásában: az érztisítség legizgó, tiszta szerelemben. Annál szebb Prinziavallétól, hogy mégis megselekedte. Annál méltóbb rá, hogy Vanna most már a legitim férj sértő durvasága után neki, a finomlelkű lovagnak adja egész vonalmát. Eddig is csak becsülte Guidót; igazán nem szerette. Ha Guido ebben a fontos momentumban nagylelkűséget tanúsít iránta: Vanna nem tántorodik el tőle. Továbbra is becsüli, továbbra is hű marad hozzá, továbbra is legyőzi magában azt a szerelmet, amit Prinziavallé iránt érez, aki jobban megtelet finomabb izlésének, műveltebb felfogásának, — akit férjénél sokkal különbnek talál. De mivel ilyen sértés után Guidót nem becsülheti többé és a becsülés volt az egyetlen kötelék közte és Guido közt: ennek a fölbomlása után Vanna moháon követi szíve hajlamát. Mivel Guidónak hazugság kell: Vanna hazudik. Azt hazudja, hogy Prinziavallé igenis élt a hatalmával és ő csak szegényből nem vallotta meg mindjárt az igazat. Titokban skarta kivégezni Prinziavallét a börtönben. De most reklamálja magának a lépre esalt büntöt. „Isten és mindenki előtt ő az enyém! Jogot tartok rá! Keressenek ki olyan börtönt, hogy oda senki más... Es a börtön kulcsa nálam legyen! En leszek a porkolábjára!...” Maga köztözi meg Prinziavallé kezét, titokban pedig oda sugja neki: „Hallgass! Ez a menekülés!... Hallgass! Guidó egyedül ment! Tied vagyok!... Szerettek!... Megszabadulak! Együtt szökünk!...”

Ha azt mondtam az imént, hogy a második felvonás fordulata a darab legnagyobb szép-

sége —: erről a fordulatról azt mondom, hogy ez a darab legnagyobb igazsága. Guidót a beestelen, közönséges felfogás fatuma éri utól. Olyan asszonyt, mint Vanna, aki sobasem hazudott, korosztálybó sértés nem érhet a Guido ironikus kétérdésénél. Ilyen sértés minden illuziót kivégez. Megölné magát a szerelemet is, ha Vanna igazán szeretné Guidót. Az asszony nem becsúlhatja meg neki, hogy ennyire megalázta és hazugságra kényszerítette. Most nem becsülhet most már, csak Prinziavallét, aki a legnemesebben viselte magát, amikor az ellenkezőjét is megtehethte volna. Az igazi férfi ideálja most már Prinziavallé, a lovagias, a nagylelkű, aki ezenkívül forró és erős szívű és mámorba ejtő sváddal tud beszélni a szerelem nyelvén. Vanna nem engedheti, hogy Prinziavallét a férje elfogassa és megölse. Hazudik, hogy megszabadítsa és aztán vele szökjék, vele boldoguljon, a szerelem igaz hőseivel. „Rut álom volt... Most kezdődik a szép! Most kezdődik a szép!” Ezzel a sóhajjal, ezzel az epedéssel fejezi be a darabot.

Igaz és gyönyörű dráma; párbeszedében magasan jár; korrajzában bámulatosan festői; jellemzésében elsőrangú. Marcoban a renaissance szép-érzékétől és humanizmusától áthatott ember kedélyét és filozófiáját csodaszép világitásban kapjuk. Trivulzióban, aki nem más, mint a florencei köztársaság mikrokozmosza, azt az embert állítja elénk, aki mindent föláldoz a haza érdekében; aki gonoszszá tud lenni, hogy a hazának szolgáljon. Milyen szép gondolat, hogy a kalandor Prinziavallé, akinek nincs hazája, cszton-szerűleg meghajlik Trivulzió szigorú patriotizmusa előtt és amikor elfogadja, arra kéri az örököt, hogy tisztelettel bánjanak vele.

A megtagyott testrészek gyors és biztos gyógyítására az egyedüli szer a

„Halifax Fagybalzsam“

ára 1 kor. Kapható: Schubert Arnold gyógyszer-tárában, VII., Csengery- és Dob-utca sarkán.

előtt 1/21 órákor, midőn a Mont-Pelée mellett elment, a tűzhányó heves kitörését érezte, miközben sűrű fekete füst és porlehelő szálltak fel. Más forrásokból érkezett jelentések szerint éjjel erősen világító fény szállott fel a tűzhányóból.

— Napközi otthon. A napközi otthonok létesítésére tudvalevőleg bizottság alakult, melynek Halmos János polgármester az elnöke. E központi bizottság felszólítására a terézvárosi polgárság indította meg elsőnek a mozgalmat a napközi otthonok létesítése tárgyában s a mozgalomnak eddigi eredménye, hogy a VI. kerület hat iskolájában a napközi otthonok már működnek is. Ugyanez tárgyban ma a terézvárosi polgárközség értekezletet tartottak a VI. kerületi előjáróság diszterében, melyen megjelentek dr. Vássonny Vilmos országgyűlési képviselő, a Terézváros bizottsági és kerületi választmányi tagjai, továbbá az iskolázási tagok és a terézvárosi közjótársasági egyesület vezetői.

Az értekezletet az egybehívók nevében dr. Vássonny Vilmos hívta meg, kinek ajánlatára az értekezlet Tenczer Pál iskolázási elnököt választotta meg elnökül. Vássonny hosszabb beszédben vázolta a napközi otthonok célját és kifejtette, hogy egy kerületi bizottságot kell kiküldeni, mely a gyűjtés munkáját végzi és az iskolázást a napközi otthonok vezetésében és felügyelésében támogatja. Szólok szerint a napközi otthonok fenntartása a város kötelessége volna, de mivel a város az összes költségeket fedezni nem hajlandó, a gyűjtést erősen meg kell indítani. Ha nagyobb összeg gyűlne össze, annak egy részét rögtön segíre kellene fordítani. Röser János igazgató szerint is hatósági feladat a napközi otthon fenntartása, ez nem szegényügy, hanem iskolagyűjtés. Hasonló értelemben szólalt fel Neumann Arminné, dr. Rózsavölgyi Manó, Deutseh F. Károly, Sterk Izidor és Simegyi Vilmos. Az értekezlet végül kimondotta, hogy a napközi otthonok fenntartását hatósági feladatnak tekintik ugyan, de tekintettel a mai helyzetre, a gyűjtés végzésére és az ügy kerületi intézésére bizottságot küld ki. E bizottság tagjai lettek: Vássonny Vilmos országgyűlési képviselő, Tenczer Pál és Simegyi Vilmos iskolázási elnökök, Rózsavölgyi Antal kerületi előjáró, Radocsa János, Belteska Béni, Kunz Ferencné, Neumann Arminé a terézvárosi jótékonyasági egyesület elnöke, Steiner Vince plébános, dr. Rózsavölgyi Manó, Schwarcz Antal, dr. Leitner Adolf és az iskolázási gondnokok. Tenczer Pál indítványára a jelenlevők azonnali megkezdést maguk közt a gyűjtést, mely 2005. évi koronát eredményezett.

— A dél-afrikai kivándorlók figyelmébe. A Transvaal és az Oranje-íolyam-gyaromatba utazni szándékozó folyó évi december 1-étől kezdve engedélyt kizárólag a megérkezési kikötőben lévő „Transvaal and Oranje-River Colony-Permit-Office” nevű hivatalban kaphatnak. Mivel a transvaali és az oranje-íolyam-gyarmati kormány az engedély megadását meg is tagadhatja, célszerű még a Dél-Afrikába való elindulás előtt megbizonyosodni a felől, hogy a megérkezési kikötő Permit-Office-ja az engedélyt hajlandó-e megadni, annál is inkább, mert az érvényben levő rendelkezések értelmében azokat, akik engedély nélkül mennek a nevezett gyarmatokba, pénzbüntetés és elzárás terhe alatt kénytelenek lesznek.

A Monna Vanna vasárnapi premiéreje igazi nagy, fényes diadala volt a Nemzeti Színháznak. Évek óta nem volt ilyen ragyogó sikere. A második felvonás után tizenötöszt hívták ki Márkus Emiliát és Beregi, akik Monna Vanna és Prinzi-valle duójával elragadták a zsufolt nézőteret. Még az utolsó felvonás után is addig tapsoltak, amíg a négy főszereplő — Márkus Emília, Beregi, Gál és Mihályfi — hatszor jelent meg a lámpák előtt.

Magáról az előadásról a legnagyobb dícsérettel, sőt egyes jelenetek hatása alatt valóságos elragadtással írhatunk.

Márkus Emília Monna Vannájában a legfinomabb pszichológiai vonások forrtak össze a megjelenés festői bájjával és a gazdagon árnyalt beszéd változatos szépségeivel. Legnehezebb feladata volt a sátor-jelenetben, amikor kevés mozgással, csaknem állandóan egy helyen ülve, a lélekben végbemegő nevezetes átalakulásokat kellett érthetően megmagyaráznia az arcával, a szemével, kezének egy-egy megrándulásával, hangjának a rezgésével. Mérsékelt nagy művészetről tanuszkodott. Annál erősebb volt a hatás, amikor helyes, természetes fokozattal elkezdett ujjongani a kivilágított Pizával szemben. A lélek mámorát ritkán illusztrálta melegebb közvetlenséggel. A harmadik felvonásban elementáris erőt fejtett ki, amikor férjével szembeállott és meglepő, gyönyörű invenciói voltak, amikor Prinzi-vallé védelmére hazudni kezdett.

Beregi is, aki Prinzi-vallé játszott, gyönyörködve néztük a gondolkodó, minden sablonról mentes színészt, aki nagy komolysággal és művészi érzéssel fogja föl feladatát és ebbe a feladatba belkén minden hévét beleönti, hogy a jól kidolgozott ábrázolás egyuttal tündököl is legyen. Neki csak a sátor-jelenetben van dolga, de ez a hosszú és szép jelenet hideggé, vonatottá lehet, ha valaki nem úgy játszza, mint ő, a beszéd sokféle színével és előkelő technikájával. Ez

rithetik a távozásra. A Dél-Afrikába esetleg kivándorolni szándékozó magyar állampolgárok figyelemzettenek, hogy az ország belsejébe való továbbutazásra szükséges engedélyt csak hónapokig tartó hosszúságú várakozás után kaphatják meg, mert a délfrikai gyarmatok kormányja havonként csak 200 osztrák és magyar alattvaló részére adja meg az engedélyt s ez idő szerint is néhány száz, monárkiánkból való egyén vesztelgel különböző kikötőkben, míg a sor rájuk kerül.

— Vasuti katasztrófa. Nagy vasuti szerencsétlenségről ad hírt egy torontói távirat. A London (Ontario) közelében történt vasuti összeütközésnél huszonöt ember életét vesztette és harminc megsebesült. Az expresszvonat teljes erővel belemelt a szembejövő tehervonatba. Az expressz tömve volt utasokkal.

— Merénylet egy rendőrkapitány ellen. Egy elzülött, többször büntetelt csavargó leány merényletet követett el tegnap a rendőrség egyik rokonzenves kapitánya: Diner Akos ellen. Kammerer Paula budapesti születésű 35 éves csavargó leány a merénylet. Oszalásért és lopásért már büntetve volt, ki szabadulása után a rendőri felügyelet alatt álló nők sorába került és itt teljesen elzülött. Legtöbbször holt részegen szedték fel az utcán. Tegnap is teljesen lerészegedve találták az utcán és bevitték a VII. kerületi kapitányságra. Tegnap délelőtt itélkezett felette Diner Akos rendőrkapitány. Már ítéletbírdselt előtt izgatottan viselkedett az elzülött leány és meglenygettette a kapitányt:

— Kapitány ur, ha elítél, bosszút állok.

Diner rendretasította, azután hivatkozva a kihágási büntetőtörvénykönyv 34. §-ára, 50 korona pénzbüntetésre, illetve megelöl elzárásra ítélte. Alig hangzott el a kapitány szava, Kammerer Paul a az asztalhoz ugrott, felragadta a tintatartót és a kapitányhoz vágta. A tintatartó a kapitányt homlokán találta, a tinta végigfolyt az arcán és ruháján, de szerencsére csak kisebb sebet ejtett az arcán. Az életeműt némbert nyomban bevitték a főkapitányságra, ahonnan az ügyészséghez kísérték, hatóság elleni erőszak büntelése miatt indítva elene eljárást. Kibálgatása során egykedvűen vallotta:

— Közültem erre a merényletre. Ugyis csak egy hetet kapok érte!

— Házasság. Kampós József selmeczbányai gimnáziumi tanár ma délután esküdött örök hűséget a Baross-utcai római-katolikus templomban Urmsóy B. Béla és neje leányának, Erzsikének.

— Leest az emeletről. Az ünnepek alatt történt hogy Pokorny Károly úszerkereskedő 4 éves Gizella nevű leánykája az Aggtelek-utca 16. számú ház első emeletéről az utcára esett. Eppen arra ment Simonovics Oszkár szakács, akinek a fejére zuhant a leányka. A szakácsnak nem esett baja, azonban a kis Gizella tegnap agyrázkódás tünetei között meghalt. A kis holtestet a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

A jelenet új és jelentékeny bizonyosága volt nemcsak a Beregi Oszkár kiváló tehetségének, hanem annak is, hogy ez a tehetség a legszerencsésebb fejlődés útján van. Prinzi-valléban az ész munkája épp olyan szép, mint szenvedélyének a tüze és beszédének a tisztasága.

Gál mint Marco a Cinquecento levegőjét és nangulatát hozta magával, amikor felségs maszkjával a színpadra lépett és amikor rendkívül nagy és finom művészettel előkészítette Guidót Prinzi-vallé ajánlatára. A harmadik felvonásban pedig, ahol a visszatérő Vannát üdvözi, nemes megindulásával sirásra fakasztotta az egész közönséget. Marcója igazán fontos, szép, amit ebben a nembem nyújtott.

Mihályfi mint Guido meglepő hangokat talált a szerelmes önzés, a brutalitásig menő féltékenység magyarázatára és mentésére. Ereztük, hogy ezt az embert borzasztó megpróbáltatás érte és sajnáltuk, hogy ebben a megpróbáltatásban nem tudott fölemelkedni a nagy lélek magaslatára, amikor a sors szel jutalmazta meg szenvedését, hogy mosoktalannul kapta vissza Vannát. A heves, primitív férfiti büszke ducal, helyenkint brilliáns tüzzel játszott és kitűnően hozzásimult a többiek alakításához a maga nyersebb színeivel.

Gyenes megadta Triviázo alakjának a kellő súlyt és rövid jelenetnek minden pontját kiemelte. Helényi a hű és szolgálatkész Vedónak volt jeles tolmácsa. A két hadnagy epizód-szerepében Páfi és Mészáros állott helyet katonás egyszerűséggel.

A dekorációk közül a sátor emeljük ki. Ennél gazdagabb és festőibb sátor még nem láttunk a nemzeti színpadon. A pizai háttér, a kivilágított város: több ragyogással még hatásosabb lehetne. A tömegek mozgása eleven volt és tolkodás nélkül való. Minden hozzájárult, hogy Maeterlinck első bemutatkozása teljes diadallal végződjen.

— Öngyilkos szenátor. Párisból táviratozzák: Garron de Balzan köztársasági szenátor ma éjjel hosszabb betegség után meghalt. A Français szerint öngyilkosságot követett el.

— Szilveszter-estély. Az Óbudai Dalkosszoru december 31-én, a Korona-vigadó termeiben Eber Károly karnagy ur vezetésével dallal, humor/szatikus előadással, világpostával és táncgal egybekötött nagy Szilveszter-estélyt rendez. A zenét a 69-ik gyalogrezd zenekara szolgáltatja. Belépő-díj: személyjegy 2 korona, családjegyet 5 korona. Felülvezeteket a rendezőség közzönnettel fogad és az évi kimutatásban kimutatja.

— A gyilkos inas. A minap történt, hogy Markovics Hermann Ujvársár-tér 24. szám alatt lakó asztalosmester bejelentette a rendőrségnek inasa, Teszler Laos elütését. Megjegyezte a bejelentésben, hogy inasa meglopta őt. A rendőrség csakhamar kinyomozta a fiút és kihallgatta. Teszler megtudta, hogy gazdája jelentette fel és ezért bosszút forrtal ellene. A Pecske-utcában véletlenül találkozott Markovicscsal és nyomban rátámadt. Birokra kelt a gazda és inasa. A 18 éves markos fiu volt az erősebb és a lödühöz vágta mesterét úgy, hogy az a fejét bevágta a gyalogrezd szélébe. Ettől kezdve Markovics rosszul érezte magát, bement a Rökus-kórházba, ahol tegnap meghalt. Orvosi vélemény szerint agyrázkódás ölte meg. A gyilkos inast a rendőrség letartóztatta.

— Elfogott tolvajok. Egyik rendőr tegnap az újvársátréu egy zsákok cipelő gyanus alakot vett észre. Megszólította, amire az illető eldobta a zsákok, kést rántott elő, majd futásnak eredt. Üldözőbe vették, de nehéz volt megközelíteni mert mindenkit lezsarussal tenyegtetett. Végül mégis sikerült elfogni. Megállapították, hogy a csavargó Orsten Liptó 18 éves rovtot multu szobafestő, aki Faszler Jakab rövid-árus Vig-utca 16. számú ház lépcsőházában lévő áruszekrényt feltörte és abból kiuntította homit loptot el. — Két kabátlovajt is elfogott a rendőrség. Az egyik Schwarcz Richard bécsi születésű 26 éves aranyműves, aki a Dohány-utca 10. számú tánchelyiségből télikabátot loptot. A másik Schwarcz Laos mohácsi születésű tizenkilencéves rovtot multu kereskedősegéd aki Eljer Dezső villanyserelő kabátját akarta zálogba csapni. Találtak nála egész oszó zálogedndát. Professzionátus kabátlovaj, akit a rendőrség már régóta keresett. — Letartóztatta a rendőrség Braun Andásné, születelt Szabó Anna harminc éves rendőri felügyelt alatt álló nő, akit vendégeit rendszeresen lopta, továbbá Gorszki Károly huszonhárom éves napzsámost, aki Schwarcz Jenő pálinkamérő Keresepi-ut 49. számú lakásából száz koronát érő moszart loptot.

— Szerencsétlenség a Dunán. Karácsony napján a Szegárd melletti genezoi erdőnél ij. Kákonyi Sándor erdővéd felesége a Duna jegére ment, hogy a libáit visszahajtsa. E közben a szerencsétlen asszony aatt a jég beszakadt és ő a víz alá merült. Holtestét ki nem foghatták még, mert a víz alá merült.

— Letartoztatott család. Néhány évvel ezelőtt Pfeifer Ferenc a József-kört 24. szám alatt követoirodát nyitott amelynek Tan és nevelési ügynökség volt a címe. Az ügynökség főintézője Schaffer Adol 51 éves magánhivatalkot volt. A cég aprónírdetéseken keresett német, francia gyermekkeresztésznöket bonnokat és 14-15 éves játszótagokat. Ez idén azonban a rendőrség Pfeifer Ferencet különböző üzelmek miatt kitiltotta a főváros területéről. Az ügynökség azonban tovább is fennállott, de most már Schaffer vezette. A külföldi gyermekvéd egyesületek azonban figyelmeztették a magyarországi hatóságokat, hogy ez az ügynökség egyéb célokat szolgál a fiatal leányokkal, mint a követoítés. Erre az előjárás ez év szeptemberében megvonta az ügynökség engedélyt. Az előjárásig határozatát azonban Schaffer megfellebbezte. Most a rendőrséghez érkeztek bejelentések Schaffer ellen, aki a jelentésköz szülöktől 140-200 korona utkötséget vett fel és a kért társalkodónket nem követoítette, hanem a pénzt elköltötte. A rendőrség erre Schaffert letartóztatta.

— Holtest a kertészen. A Tétény-uton lévő Percei és Schacherrelle első magyar kabélgár mógött ma délután egy holtestet találtak a kertésze lakaszta. A holtest seibeiben Charles Kull névre szóló írásköt és leveleket találtak. Valószínű, hogy a szerencsétlen ember öngyilkossá lett, mert külerőszak nyomai nem látszanak rajta. A holtestet bevitték a törvényszéki orvostani intézet bonctermébe.

— Rendőr hírek. Doktor B. Oszkár 22 éves magánhivatalkot tegnap a Murányi-utca 22. számú lakásán sebesülésbe melbe szurta magát. Kisebb sebesülésével a Rökusba vitték. — Kreier Juszt rendőri felügyelet előt leány Ferenc-utca 26. számú lakásán marlogott ivott, mert reménytelenül szeretett. A Rökusban apólják. — Löveinger Bernát Népszínház-utca 45. sz. házának a padlása kigyuladt. A VII. ker. tűzörség hamarosan eloltotta a tüzet. — Megirtuk, hogy e hónap 26-án a VII. kerületi kapitányságon meghalt egy részeg ember. A törvényszéki orvostani intézetben hozzátartozói a halottban Schankál Antal budapesti születésű 55 éves cipészt ismerték fel. — Kempy János 26 éves kocsis ma délelőtt az Aradi-utca 66. számú házában egyik lovának patkóját igazította. Közben a ló kirugott s oly súlyosan megsebesítette Kempyet, hogy szétzuzott koponyával hadókolva vitték a mentők Dollinger tanár klinikájára. — Mizerák József cipész-mester ma dében a Mester-utca 46. számú házában összeesett szomszédnőjével. Az asszony annyira dűbe jött hogy elkaptot egy nehéz cserépedényt s azt Mizerák fejébe vágta, aki vértől boritva, eszméletlenül került el. Sebeit a mentők követoítették be s most súlyos betegten fekszik lakásán.

A szász trónörökösne regénye.

Budapest, december 28.

A mai napon nem jegyezhető föl újabb fordulat abban a két udvari afférban, amely a karácsony ünnepei hetében minden érdeklődő lektörtött a maga számára. A drezdai hivatalos lap szenzációs közleménye óta bedugult minden hivatalos forrás és a közönség csakis a lapok által összezedett hírekből elégítheti ki kíváncsiságát, amelyeknek sokaságából a családi morál követeli jogát, amely minden érzélgősen felülemelkedve tiltakozik az ellen, hogy öt gyereket harminkekötves anyja egy művelt nép trónja mellől egy huszonhárom éves célszép fiatalember romantikus társaságában rázza le magáról az udvari élet elviselhetetlen nyúgét.

Ennek a morálnak hatása alól, úgy látszik, nem tudnak szabadulni a romantikus affér hősei sem, legalább a sok újságírónak „sikerült” látogatást arra vallanak, hogy a szerelmes párok szükségét érzik a mentegőzéseknek a nagy nyilvánosság előtt.

A hercegnő helyzeténél nem kevésbé komplikált *Lipót Ferdinánd* főherceg sorsa és éppen a demokrácia nevében kár párhuzamot vonni az őrkre eltűnt *Orth János* és *Wölfling Lipót* közt. *Szalvator János* főherceg is lemondott minden rangjáról, miután erős jelleme összeütöztetésbe került az udvari élet jármával, a mi katonai nevelésünk kinövésével, de abban a pillanatban salétrom-szállító hajója már az ocean hullámai szelte. Ez a romantika egy nagy lélek akaratából fakadt, de *Wölfling Lipót* egyelőre csak a genfi szálló vendégkönyvében szerepel; „a szász trónörökösne démona” még ma is „a császári ház” tagjának mondja magát és pörbe akar szállni az apanázs végett, rongyos 100.000 koronáért, amennyi eddig talán elég sem volt nagyuri kedvtelése kiélgetésére. A mai közleményekből megtudjuk, hogy *Lipót Ferdinánd*nak éppenséggel nem sietős Adamovics kisasszonnyal való házassága sem, sőt, amint maga mondta, azért e nagy hűhó, mert családja háborgatta a jól megfizetett szabad szerelm gyönyöreiben. Nem tehetünk róla, de a főherceg viselkedése tulságos szimpátiával nem találkozhatik, de sajnáljuk a cukrászleányt és a kóristánokhoz gyermekeit. *Wölfling Lipót* már nem fogja értük a tartásdíjat fizetni.

Mit beszélnek az udvarnál?

A szász trónörökösne szökéséről terjesztett hírekkel szemben, a drezdai udvarhoz közelálló személyiség ezeket mondta el egy újságtudósítónak:

A szász trónörökösne természetesen nagyon előkelő pozíciót foglalt el a drezdai udvarban, osztrák főhercegnő rangjánál fogva császári fenségnek szőltotta mindenki. A trónörökösne sűrűn lovagolt, kosikázott, gyakran csak testvérei és egy sereg katonatiszt társaságában Salzburg környékén. Rendkívül vig kedélyű, élénk temperamentumú nő volt, de az állásához illő előkelőség határait nem lépte túl soha. Ilyen maradt azután is hogy a drezdai királyi palotába bevonult és ha személyisége nem is lépett oly erősen előtérbe, mégis nagyon különbözött a többi hercegnőtől, élénk vérmérséklete és szabad lénye olytán, amelytől az illetékes személyiségek barátságos figyelmeztetéseibe daóra sem tudott lesokni.

Mindenki önfajéknak tartotta, aki semmire sem tekintett, ha akaratának végrehajtásáról volt szó. Udvarhölgyein kívül maga a királyné is anyai szeretettel figyelmeztette és a trónörökösne meg is ígérte, hogy megváltozik. A másik pillanatban nevére csóválta fejét és mégis azt tette, amit akart. De azért nem vette senki rossz néven excentricitását. Mert oly bájosan tette meg ellenvetéseit, hogy nem haragudhatott rá senki. Sokszor gőgösnék is mutatkozott, de mikor a gyerekszobába lépett, egészen átalakult. Öröm volt nézni, mint emelte ki vánkosából gyermekét, mint gőngyölgötte meg magát és mint állította fasskáit az asztára, hogy minden oldalról megbámulnassák őket. Megemlítendő itt, hogy a trónörökösne most már nyolcadszor néz anyai örömeik elé. Egy gyermeke meghalt és egy halva született.

A beavatottak szemében mindenestre volt egy hibája a trónörökösnek, ami nagyon ártott neki: az, hogy nem vette komolyan az igazat. De azért, bár a drezdai udvarban, különösen a mostani király alatt, szigorú felfogás uralkodik az erkölcsök és az etikett dolgában, a hercegnő ellen sohasem alkalmaztak más büntetést, mint vagy megintették, vagy a legrosszabb esetben megdörgálták. Nem igaz, hogy a hercegnőt házi jogszággal büntették, vagy hogy represszákkal lenyeggették. Az sem igaz, hogy Albert király utolsó napjait a trónörökös pár vizsálva keserítette meg. A trónörökös a nyáron még boldog házasságban élt a feleségével. Tény az, hogy a trónörökös az utolsó volt, aki megtudta, hogy a neje viszonyt folytat Giron nyelvmesterrel. Es hogy ezt nem

vette komolyan és hogy nem tartotta másnak, mint kacérokodásnak, bizonyítják a következő tények:

Amidőn ez év nyarán a trónörökös *Ferenc József* királynál atyjának trónralépését notifikálta, az ischli személyiségek előtt a legkedvesebben nyilatkozott nejeéről. A trónörökös egyenes jelleme, becsületes férfi, aki barátaival szemben éppen oly nyitlan szokott beszélni, mint neje előtt és talán így származott az a pletyka, hogy durván bánt nejevel.

Az udvarban tudta mindenki, mi van a trónörökösne és *Giron* nyelvmester közt. *Giron* el is bocsátották december elején; de kenyérfőrsre vagy konfliktusra addig nem került a dolog, mert december 5-én, egy nappal azelőtt, hogy a trónörökösne őrkre elhagyta a drezdai királyi palotát, a trónörökös pár együtt kosikázott ki. A trónörökös az nap, többheti betegség után, először kosikázott ki; nejevel együtt a katonai kórházba ment, ahol eltört és begyógyult lábát Röntgen-sugarakkal megvilágították.

Még azt mondta akkor a hercegnő a férjének, amikor beemelték a kosiba:

— Apuskám! Ferdinán van a fejedem a kalap.

Az utolsó években t. i. apuskának szőltgatta a trónörökösne a férjét.

És hó 6-ikán történt elutazása már korábban volt tervben, az este ha a trónörökös állapota megengedi, hogy néhány napig szüleinél időzhessen. A trónörökösne minden évben haza szokott utazni ilyen időtájt. Nem volt tehát szokatlan és elkészített az a salzburgi ut és a trónörökösne akkor még nem gondolta a szökésre.

Az eddig elmondottakból eléggé kitűnik, hogy a trónörökös pár viszonya legalább látszat szerint december 6-ikán zavartalan volt, ami nem lett volna lenetséges, ha a trónörökösnek már a balkimeneitől zervegadászat előtt kezében lett volna az a levél, amelyben neje megvallja hűtenségét. Az sem igaz, hogy ebben az időben már *Ferenc József* király és a toszkánai nagyherceg is tudtak a trónörökös-pár családi vizsálkodásáról és békítő szerepet vittek. Illetékes helyen azt is megoatolják, mintha a trónörökös, vagy ennek szülei, vagy az udvar lett volna oka a trónörökösne elhatározásának. Azt hiszik, hogy a trónörökösne mai fizikai állapota miatt ment ily messzire és annak következtében felledezett egy mind arról, ami őt nevével, rangjával és állásával összeköti és attól félnek, hogy a hercegnő lebetegedése után borzalommal gondol majd a karcsosy táján történetekre.

De a hercegnő szökésére nézve még más okokat és „beoljásokat” is találtak. Kétségtelen, hogy a trónörökösne viszonyt folytatott *Giron* nyelvmesterrel, de nevésegesnek tűnik ől, hogy ezzel a viszonyval összekötésbe hozzák azt a gyermeket, amelyet a trónörökösne a szive alatt hordoz. Bizonyos az, hogy a kilenc évvel fiatalabb, rendkívül művelt, elegáns, szép ember megnyerte a trónörökösne szívet és hogy a hercegnő vonzódt hozzá. De hogy a hercegnő minden kidat elégelet magá mögött, hogy ő, a születteit főhercegnő és jövendő királyné erről a kiváltásról és általa azelőtt oly nagyra tartott állásról lemondott, mai fizikai állapotán kívül bájtya, *Lipót Ferdinánd* főherceg *hypnotizáló beolyásának* tulajdonítható.

A trónörökösne, mint ismeretes, főudvarmestere és udvarhölgye *Schönberg-Rothschönberg* asszony társaságában utazott Salzburgba betegeskedő atyjához. Az alatt a néhány nap alatt, míg Salzburgban volt, lőképp bájtyával *Lipót Ferdinánd* főherceggel beszélgetett, aki a leggyakoribb látogatója volt Drezdában is. Annak tária ől előbb szívet és az tudta minden titkát. *Lipót Ferdinánd* főherceg volt az, aki beleszuggerrálta, hogy kolostorba, vagy a bolondok házába zárják, ha visszatér Drezdába. A főherceg kijelentette neki, hogy átengedi őt sorsának, ha nem szökik vele. A kültöldön aztán egyesülhet *Giron*nal és boldog, szabad életet fog élni. A főherceg magával rántotta az ingadozó nőt. O, a vagonatlan azt reméltte, hogy nővére támogatni fogja, mert meg volt arról gőzödvé, hogy Szászország trónörökösének neje nem ejtik el. Meggyőződve arról, hogy nővére most már vakon követni fogja, előkészítette a szökést. De nem egyedül; előbb érintkezésbe lépett *Adamovics* Vilával és beavatta szándékába. December 11-én a trónörökösne szabadságot a főudvarmesterét *Berchtsgaden*be.

A főherceg, mint ismeretes, december 11-ikén Salzburgból Münchenbe utazott és ott *Adamovics* Vilával találkozott, aki azonnal összecsomagolja érték tárgyait és készült az utra. A főherceg visszatért Salzburgba, ahová a családi ebéd után érkezett, melyen a trónörökösne még vidáman résztvett. Azonnal értesítette a trónörökösne megérkezéséről és felszőltotta, válasszon a drezdai bebörtönözötés és *Giron* közt. A hercegnő nem tudott ellentálni bájtyának, gyorsan csomagolt, az ékszereket a főherceg vette magához

és késő este a kastély egy mellékkapujánál várta nővérét egy kosival. A főherceg aztán, mint ismeretes, a trónörökösnevel Zürichbe és onnan Genbe utazott.

Amikor december 12-ikén a szász udvarban ismeretessé lett a trónörökösne szökése, a hercegnő öcsöce, *József Ferdinánd* főherceg, a drezdai udvar meghatalmazásával azonnal Genbe utazott. A trónörökösne, *Lipót Ferdinánd* főherceg társaságában fogadta öcsését, akinek tanácsaira így válaszolt:

— Nem megyek többé vissza Drezdába és nem mondok le *Giron*ról.

Ami *Giron* illeti, még az itteni udvari körök is elismerik, hogy nem kalandor, s nem remél esetéből anyagi hasznot; ideálista, aki büszke arra, hogy ily nagy állású asszonyban szerelmet tudott gerjeszteni. *Giron*nak az a szándéka, hogy a hercegnőt Párisban feleségül vegye, egyelőre nem valósítható meg. A szász udvar most már csak avégből keresi a hercegnővel való érintkezést, hogy az államjogi és magánjogi kérdéseket megoldja. A trónörökösne válása után nagyobb végkielégítési összeget fog kapni, de a szász udvar első feltételül azt tűzte ki, hogy a hercegnő rossz demónával, így nevezi *Lipót Ferdinánd*ot, szakítson. Ez a feltétel tegnap teljesedésbe ment, miután a herceg tegnap *Montreuxba* költözött.

Beszélgetés Lipót Ferdinánd főherceggel.

Egy bécsi lap munkatársa hosszas beszélgetést folytatott *Lipót Ferdinánd* főherceggel. A főherceg oly bőbeszédűen válaszolt, hogy az újságíró csakis a legérdekesebb nyilatkozatait telegrafálta meg lapjának. Az újságíró előrebocsátja, hogy a főhercegen nyoma sem látszik az utolsó napok izgalmainak, jökdvű és melegegedettebb, mint bármikor azelőtt. A főherceg az újságíró kérdésére így válaszolt:

— A császártól követeltem appanázsom továbbfizetését és eltökéltem, ha nem kapom meg, pör után szerzek érvényt igényemnek. A császár írásos lemondást követel tőlem, ennek azonban eddig nem feleltem meg. Tehát még ma is jogaim teljes birtokában vagyok és mindenesetre a császári ház tagjának tekinthetem magamat. A császár az apanázsuk még az árnyékát sem akarja fizetni. A császári ház minisztere, gróf *Goluchowski* Ágenor utján felszőlított, hogy szerezzem meg egy idegen állam polgárjogát. Ha nem tenném meg, megtorlással fenyeget a császári kormány, amelynek végrehajtására az osztrák udvar igénybe fogja venni széles összekötéseit. Es én — tette hozzá a főherceg emelt hangon — minden erőmmel ellene fogok szegülni az oly erőlyesen követelt kiutasításnak. Osztrák állampolgár akorok maradni ezentul is, még ha le is mondának főhercegi jogaimról. Fájdalom Bécsben nem találok egyetlen megbízható ügyvédet sem.

Arra a kérdésre, miért járt *József Ferdinánd* főherceg *Genfben*, *Lipót Ferdinánd* azt válaszolta, hogy öcsöce csak azért jött *Genf*be, hogy *Lujza* trónörökösnevel tárgyaljon.

— Engem észre sem vett, minthogy sok évi mélyreható differenciák választanak el bennünket, éppen *Adamovics* Vilma kisasszony miatt. Aztán támadta öcsését és azt mondta róla a többi közt, hogy ő találta ki az áruhában való szökésről szóló mesét.

A főherceg aztán *Adamovics* Vilmaról beszélgetett az újságíróval, aki annak során azt a benyomást nyerte, hogy a főhercegnék éppenséggel nem sietős az a házasság. Nagyon határozatlanul nyilatkozott ez ügyben és mint mondta, előbb rendbe akarja hozni a császárral való ügyét.

— Egyet azonban — folytatta a főherceg — határozatlanul tagadnom kell, hogy én a császártól engedélyt kértem volna házasságomhoz. Nem akartam egyebet, minthogy *Adamovics* kisasszonyt háborítatlanul bírassam, de tizenöt hónapig anyám és öcsém eljárására nem engedtek hozzám. *Genf*-ből azért utaztam el *Adamovics* kisasszonnyal, mert közle és nővérem közt nincs meg az összhang, amelyet szivesen láttam volna kettejük közt.

Aztán a főherceg jövőjére terelődött a beszélgetés és a főherceg beszédéből arra lehetett következtetni, hogy behatóan foglalkozott ezzel a kérdéssel.

— Sokat meglánytam-vetettem ezt a dolgot, szólt a főherceg; nagy kedvem volna belépni a kereskedelmi tengerészetbe, de eddig végleges elhatározásra még nem jutottam.

Adamovics Vilma.

A főherceg kedveséről Adamovics Vilmáról egy olmtüzi levél a következőket írja: A kisasszony 1892. január 4-ikén egy Navratil Zsófia nevű magánzónához szegődött minden-leányának. Egy évvel később, 1893. október 15-ikén, a leány akkor 16 esztendő volt, a Lenassy-léle hatodrangu kávéházba ment éjjeli pénztárosnőnek. A kávéház akkori tulajdonosának azt beszélté, hogy azért ment el hazulról, mert mostohaanyja rosszul bánt vele. Már akkor tudták, hogy a fiatal leányunk multja van, de Schwartzernél tisztességesen viselkedett és a kávéház családja megszerette. Mint éjjeli kaszirosnő poharakat és eszéket tisztogatott, padlót söpört stb. Nagyon vigyédvű leányka volt és nagyon bizalmas a vendégekhez, de ezek közül csak egyet fogadott kegyeibe. Olmtüzből azért távozott, mert, mint gazdájának mondta, helyzete Bécsben sokkal jobbra fordul.

Lipót Ferdinánd szerelmei.

Adamovics Vilmával való viszonya előtt és a Reichenbergben élő Felikán kóristáné után egy Rille Már a nevű leány volt a főherceg kedvese Rille Rudolfnak, a brünni cukrász-ipartestület elnökének a leánya. A leány tizenhét éves volt, mikor a főherceg megismerkedett vele. A fiatal leány apja üzletében elrusító volt és rendkívül szépsége miatt körürajongták a katonatisztek. Szemet szurt a főhercegnek is. A főherceg addig udvarolgatott neki, míg egészen bizalmasá vált viszonyuk, amely nem maradt következmények nélkül. A leány két gyermeknek adott életet. Időközben a főherceg Adamovics kisasszonnyal ismerkedett meg, már ritkábban járt a cukrászleányhoz és utóbb egészen elhanyagolta. A leány atya tartásdíjat követelt a gyermekek számára s mivel a főherceg azt visszautasította, pörre került a dolog és a bíróság harminc forint tartásdíjra kötelezte a főherceget. A leány néhány évig visszavonultan élt gyermekeivel Brünn közelében és ott meg is halt.

Egy körözvény.

Egy német szocialista lap szerint az olasz rendőrség a következők épp oly csodálatos, mint kényes megbízást kapta:

Ha egy *Lujza Viktória Mária* nevű szász hercegnő, osztrák-toszkáni főhercegnő, aki Drezdából Salzburgba és onnan Münchenbe szökött, valamely felső olaszországi tó partján, vagy a Rivierán, vagy Rómában, Nápolyban és Sziciliában mutatkoznék, azonnal ki nyomozandó, vajjon a hercegnő szülte, vagy magával visze-e egy csecsemőt. A hercegnő a kedvese társaságában utazik, aki vagy egy feltűnően csúnya drezdai fogorvos, vagy egy 24-25 éves *csodaszép* francia nyelvűmester. A hercegnő testvére *Lipót Ferdinánd* főherceg Genfben vált el a pártól. Lelkiismeretesen ki kell nyomozni és azonnal jelenteni a születés napját, óráját, helyét és körülményeit, ugyszintén a gyermek életképességét.

REGÉNY

A sötét titok.

— Bűnügyi regény. —

(38) Wegener dr. a kulcsokkal kezében felkelt székéről, a vasszekrényhez ment és onnan egy gondosan elzárt szelencéből egy terjedelmes levelet vett ki.

Aztán odament Selinhez és így szólt hozzá: — Vedd, fiám, ezt az iratot és olvasd el most mindjárt. De előbb jól zárd be az ajtót, hogy senkise zavarjon bennünket. Mialatt te olvasol, odaülök a sarokba és utóljára gyönyörködöm a lemenő nap bággyadt fényében.

Artur az ablakhoz lépett, felbontotta a lepecsételt levelet, amelyen ez a címzés állott:

— A bűnügyi hatóságnak, Selin rendőrfelügyelő kezéhez, Starocinban.

A levél egész terjedelmében így hangzott:

Rosenthal, hétfőn 189. július 3-án.

Tehát mégis megtörtént. Mást tartottattak le, egy ártatlan embert azon gyanu alapján, hogy szolgámat, Mertens Ralphot agyonütötte. És talán börtönbe vetették Krause Metát, ezt a szegény, ártatlan kis gyermeket, ha ugyan a szenvedélyes leányka ön ... de nem ... oly kegyetlen nem lehetsz, te könnyértena végezt!

Este van, mindjárt nyolc óra.

Mintha villám sújtott volna, úgy hatott reám ma délután annak a híre, hogy Peil grófot letartóztatták és hogy Krause Meta megszökött. Pokoli kínok gyötörték, mert mindjárt attól féltem, hogy meg kell halnom, még mielőtt könnyítettem volna lelkemen bűnöm bevallása által.

Statiztika.

Sully angol professor kiszámította, hogy az ember kevesebbet nevetnek ma, mint régen.

Úgy van! már senki sem nevet,
Nevetni semmin sem lehet;
Az ajkon mintha vón' lakat,
Kacajra nem fakad.

Ó nem mosolyg ifju. se vén;
Pedig oly sok a Márk Tévén,
Bohózat ezrivel terem,
Kiirni sem merem.

A legtöbb vicc ma már kopott,
S ha nem kopott, hát ellopott,
Megirta már, — övé a juss, —
A Simplicissimus.

Az „Urambátyám“ mit sem ér,
Az „Üstökös“ is Üstövéér,
S a Jugend viccet bárha hoz,
A vicc, az gyenge, rossz.

Szóval, nem fair nevetni ma;
Es mintha volna bús ima,
Az anekdota könnyre hív,
Nem örvend rajt a szív.

S ha mégis ezer a bajod,
S nevetni volna óhajod,
Nézd meg csak a statiztikát,
Ott nem talál'sz hibát;

Tudós professor számaít
Jól nézd meg, ámdé el ne hidd;
Ott bölcseséget ne keress,
Csak szivedből ne vess.

zt.

SZÍNHÁZ, ZENE

** A Vígyszínházban vendégként közelebb fellép Beckné Kertész Ella. A *Loute* címszerepét fogja játszani. Erre a fellépésre a színház úgy készül, mint valami premiére és bár a *Loute* már közel harmincszor került színre, mégis — a *brezováci hős* próbáin kívül — naponként tartanak próbát Veber Pierre darbjából is.

** Az Operaházban holnap, hétfőn, Brozel F., a londoni Convent Garden-színház művészeinek vendég-főléptével *Bajazzók* kerül színre. A vendégművész Camiót adja. Neddát — Szoyer J., Silviót — Takáts, Toniót — Várady. Beppót — Kiss, a pórt Ney B. énekli. A dalmút után *A piros cipő Baioigh* Sz. vel Darinka szerepében.

** Művészest. A Tiszafüredi Izraelita Nőegyesület hangversenyt rendezett a napokban, több előkelő művész közreműködésével. Márkus Aranka a

Hálat adok az égnek, hogy még egyszer visszaadta erőmet; legalább jóvátehetem azt, ami még jóvátehető ...

Tehát rajta!

En voltam az, aki Merten Ralph szolgát agyonütötte. A gyilkosság június 6-ikán este 11 órakor történt az én laboratóriumomban, oda elaltam áldozatomat az alatt az ürügy alatt, hogy még egy fontos vegyi kísérletet kell végeznie. Mialatt Ralph az asztalnál ült és valami keveréket főzött, hátulról hozzá somolyogtam és fejére mért több kalapácsütéssel kioltottam életét. Az egyik ütést balkarjával felfogta ...

Előre megállapított tervvel jöttem el a gyilkosságnál. A tetteség gyaujának nem volt szabad rám esnie, azért nem is öltem meg a szerencsétlen gyorsan ható méreggel, amely mint orvosnak minden lehetséges formában rendelkezésemre állott, hanem a gyilkosság legborzasztóbb módját választottam, elhatároztam, hogy saját kezemmel fűtöm agyon ... Így ütötte agyon Kain Abelt. Ha úgy mérgettem volna meg Merten-t, a boncolás után alkalmassint ellenem irányult volna a gyanu, mert ki rendelkezhetett Rosenthalban az orvoson kívül méreggel, a nélkül, hogy a gyógyszerész tudott volna róla?

Tehát úgy kellett őt agyonütnöm.

A gyilkosság után elvettem a halottól óráját és láncát, hogy a hatóság rablógyilkosságra gondoljon. Magamon kívül ellejejtettem lehozni újjáról a gyűrűt.

Az órá, a láncot és kalapácsot megtalálja a vizsgálóhatóság a helyszínen. Aztán tolja félre az ajtókat balra álló szekrény hátsó felét. Az így feltárolt földalatti folyosónál hátréltam áldozatom holtestét a görög templomig és onnan a virágágy széléig. Ma is teljesen megfajthetetlen talány előttem, honnan vettem az erőt a lelkileg és testileg egyaránt fárasztó munkához ... Ma nem vagyok képes a történeteket bővebben le-

nagyvárad Szigligeti-színház tagja, opera-áriákat énekel. *Somogyi Dezső* zongoraművész Liszt- és Wagner-darabokat játszott nagy hatással. Közreműködtek még a művészestén *Reisz József, Katona Béla, dr. Zinner Miksa és Vég József*. A rendezés dr. Solitz Henriknek előző érdeme.

MŰVÉSZET

□ A Nemzeti Szalon megnyitása. A Nemzeti Szalon téli kiállítását vasárnap délelőtt nyitotta meg dr. *Walliss Gyula* Műoktatásiügyi miniszter. Az ünnepi alkalomra a tárlat helyiségeiben rendkívül nagy számú előkelő közönség gyűlt össze, melynek sorában ott voltak: gróf *Zichy Jenő*, báró *Bohus Zsigmond*, *Radisics Jenő* miniszteri tanácsos, dr. *K. Lippich Elek* miniszteri osztálytanácsos, *Gorove László* és *Pap Zoltán* országgyűlési képviselők, *Ruszt József*, a Lipótvárosi Kaszinó alelnöke, dr. *Graver Vilmos* fővárosi bizottsági tag, a Szalon tisztikara részéről *Ernst Lajos* igazgató, *Róza Miklós* titkár, *Baronyi Arthur* pénztáros és *Rubovics Márk* műtáros, továbbá a kiállító művészek. *Walliss Gyula* miniszter a hivatalos rövid üdvözlés után rögtön a kiállítás megtekintésére indult. Hosszan nézte a képeket és a kiállító művészek mindenikéhez volt egy-egy buzdító és elismerő s.ava. A miniszter végül legmelegebb elismerését fejezte ki a tárlat magas művészi színvonaláért és gazdagsága fölött. A miniszter, aki másfél órát töltött a kiállításon, távozásakor a közönség lelkesen megéljenzte.

Nyíltér.

Étvágytalanság, emésztési zavarok

a rohiis "TEMPEL-FORRAS" vizének időszakos ivásával a leggyorsabban gyógyítható. Régi, vagy krónikus bajoknál a "STYRIA"-forrásnak (erősebb) előny adandó.

♦ ♦ ♦ AZ ÚJ ANGOL ♦ ♦ ♦

FÉRFIRUHA-BÉRLET

LEGJOBB RUMAZKODÁSI RENDSZER

* DEUTSCH F. KÁROLY *

BUDAPEST, ANDRÁSSY-UT 1. SZÁM.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartaméért, sem alakjért nem teletés a szerkesztőség.)

írni ... A bűnügyi tisztviselők majd megalkotják a bűnjelekből a részleteket is ... Csak annyit jegyzek meg, hogy a földalatti folyosó kijáratát a templom márványpadlójának kiemelhető lapja alkotja.

Ali kutyámat leoldottam láncáról, hogy utatástól visszarettenve senki se merjen a parkba lépni.

Ez az okosan kiesztelt óvatosság lett a szerencsétlenségem.

Pfeil gróf agyonütötte a kutyát ... ez a körülmény alkalmas volt a rendőrségnek és a bíróságnak, hogy hamis nyomot találjon, hogy hamis nyomot kövessen.

Első naptól fogva hangsúlyoztam leányom előtt, hogy az én meggyőződésem szerint az eb agyonütése nincs semmi összefüggésben a gyilkossággal. Speratelem volna Selin urnak is ily irányban némi célzásokat tenni; de attól féltem, hogy ezzel magam ellen irányítom a hatóság gyauját.

Az utolsó óráig biztos voltam afelől, hogy a hatóság sohasem fogja kinyomozni azt, aki éjjel a parkba hatolt. Az első pillanattól fogva elhatároztam azt is, hogy magam jelentkezem a bíróság előtt, mielőtt Merten gyilkosként letartóztatnák a titokzatos éjjeli látogatót.

Miért követtem el e gyilkosságot?

Ei kell mondanom életem multját.

Atyam halála után a Szicéliában fekvő Friederikenhöhet, családi birtokunkat örököltm, és azonkívül tekintélyes vagyon maradt reám készpénzben is. Nem voltam már akkor egészen fiatal; beutaztam volt a télvilágot és néhány évig mint nőten orvos Berlinben és Bécsben folytattam orvosi gyakorlatot.

Merten Ralph diákveim óta mindenütt velem volt, elkísért Afrikába, Amerikába, Azzsiába is.

(Folytatása következik.)

TÁVIRATOK

Bécs, december 28. Gróf *Wedel*, az új német nagykövetet ma reggel ideérkezett.

Pétervári, december 28. *Lermontov* cetinyei követségi titkárt bukaresti első követségi titkárrá nevezték ki.

Pétervári, december 28. *Bachnuból* (Jekaterinoszlav kormányzóság) érkezett jelentés szerint az Uspenski szüzbánya Anna-tárnájában, amelyben száz munkás dolgozott, tűz ütött ki. Husz munkást megmentettek. A többiek megmentésére kevés a remény.

Pétervári, december 28. *Andisanban* e hó 25-én egész nap folytonos hullámszerű földrengést észleltek, mely este erősbüdt.

Chamberlain Dél-Afrikában.

Durban, december 28. *Chamberlain* gyarmatügyi miniszter Pietermaritzburgba utazott. Nagy néptömeg élénk óvációkban részesítette őt. A tegnapi este a miniszter tiszteltére adott lakoma közben a lakosság viharosan követelte, hogy mutakozzék. *Chamberlain* a szálló erkélyéről beszédet mondott, melyben hangsúlyozta, mily nagy érdeklődéssel van az anyaország gyarmatai iránt és felhívta a gyarmatokat, hogy tartsák szem előtt kötelezéseiket a birodalom iránt, mely a kölcsönös segélynyújtásra van alapítva.

A venezuelai konfliktus.

Washington, december 28. A szövetséges hatalmak, *Venezuela* és az Egyesült Államok közt élénk jegyzékváltás folyik a választott bíróság elé terjesztendő kérdésekre vonatkozólag. Hír szerint az Egyesült Államok az összes érdekeltek jó barátjának szerepét viszik. Az Egyesült Államok arra szorítok, hogy a feleket összehozzák és együtt tartják. Ezért az Egyesült Államokra nézve nem fog felmerülni annak szüksége, hogy nyilatkozzék arról, hogy mennyiben jön tekintetbe a Monroe-ely annak megítélésénél, hogy az Egyesült Államok érdekei mily irányban jönnek figyelembe. Az Egyesült Államok nem fognak időelőtti tiltakozásokkal foglalkozni. A választott bíróság a meggyezési feltételeit valószínűleg rövid időre megállapítják. Azt hiszik, hogy a szövetségesek bele fognak egyezni a blokád megszüntetésébe, bár erre vonatkozó meggyezés még nem jött létre.

London, december 28. A *Reuter*-ügynökség jelenti *Caracas*-ból tegnapi, hogy *Caracas*-ban jól értesült körökben az a hír, hogy a köztársaság alelnöke államcsínyt készít elő *Castro* elnök ellen.

A japán parlament feloszlátása.

Tokio, december 28. A parlament feloszlatták, mert az ellenzék nem volt hajlandó kompromisszumra a földadó kérdésében, bár a kormány ennek leszállítását megajánlotta avval, hogy a hiányt más forrásokból fedezik. Az új választásokat februárra tűzték ki.

Humberték hazaszállása.

Madrid, december 28. *Humberték* este 8 óra 15 percor utaztak el Madridból. A francia biztosok köszönöket mondtak a spanyol hatóságoknak segítségükért.

Mondaye, december 28. *Humberték* délután ideértek. A kíváncsiak csoportosulását elkerülendő, még a határ előtt 200 kilométernyire, nyílt pályán, átszállították őket a francia vonatba.

Posen elnémetesítése.

Berlin, december 28. A *Berliner Politische Nachrichten* szerint az 1903. évi porosz költségvetés rendes szükségletében egy összeget vettek fel egy akadémiát fenntartására, melyet kapcsolatban a Posenben már létesített tudományos intézettel állítanak fel és mely központja lesz a Posen tartományban élő németek szellemi életének.

Gervais tengernagy ovidása.

Páris, december 28. Ahhoz a jelentéshez, hogy *Tissier*, a tengerészeti minisztérium polgári kabinetfőnöke lemondott volna több lap azt adja hírül, hogy nemrégiben *Tissier* és *Gervais* tengernagy közt igen heves jelenet volt, mely a tengerésztisztek körében nagy elkéseredést kellett, de *Tissier* lemondásának hírére egyelőre nem erősítik meg.

Martinique közzönote.

Páris, december 28. A *martiniquai* meggyandás a kormányhoz feliratolt intézett avval a kérelemmel, hogy a miniszterelnök legyen tolmács a nemzeteknél, amelyek a szolidaritás csodálatraméltó értelmeitől áthatva a szimpátia oly nagy tannjeleit nyújtották a szerencsétlen országnak.

A marokkói harok.

Páris, december 28. A *Journal des Debats* jelenti *Tanger*-ből mai kelettel: Fezből e hó 22-éről érkezett hivatalos jelentések megerősítik, hogy a szultán Tazza

mellett vereséget szenvedett. Az ágyakat és löszereket a felkelők elvették. Fezben a nyilvános kapukat és az üzleteket zárva tartják. A lakosság ellenséges indulattal van a szultán ellen. A csapatok demoralizálva vannak. Valószínűleg kihírdetik az ostromállapotot. A helyzet nagyon komoly, de az európaiak biztonságban vannak.

Tanger, december 28. A marokkói hatóságok kijelentik, hogy a csogari csapatok vereségéről érkezett hírek hazutolnak. A csapatok egy része *Bu Hamara* agitátorhoz pártolt és a hűségben maradt csapatokat *Fezig* visszaszorította. Így keletkezett a vereség híre.

A török dohánymonopolium.

Konstantinápoly, december 28. Török körökben tartja magát az a különböző forrásokból jelentett hír, hogy a dohányjüvedék koncessziójának meghosszabbítására vonatkozó tárgyalásokat titokban folytatják és pedig azon az ismeretes alapon, hogy a dohányjüvedéknek teljesítik azt a régi óhaját, hogy a dohánykultúrát megszorítják amivel szemben a török kormányknak nagyobb nyereségért fizetne, amelyet a bagdadi vasút egy részének kilométergaranciájára fordítanak. Ezekkel a hírekkel azonban az a tény áll szemben, hogy e tárgyalások híre nemrégiben a dohányjüvedék tanácsának összes tagjai megcáfolták.

KÖZGAZDASÁG

A hegyvidéki akció. Máramaroszigetről jelentik: Ugy Máramarosban, mint Ung, Bereg és Ugocsa vármegyékben elismeréssel és örömmel fogadták a hírt, hogy e megyékben a fenyegető inség enyhítésére *Darányi* Ignác földművelésügyi miniszter tengerit és egyéb terményeket fog szétosztani. A miniszter megbizta *Kazy* Józsefet, a kirendeltség vezetőjét, hogy egyelőre 6000 métermáza tengerit vásároljon, a helyszínerre szállítsa kis a szeszertől áron a szállítási és kezelési költségek felszámítása nélkül készpénzért vagy szükség esetén hitelbe ossza ki. A kizosztásnak január 15-ikéig kell megtörténnie, mely után a szükséghez képest újabb készletek fognak szétosztani; a termények beszerzése most van folyamatban. Tekintettel a humánus célra, a vasúti szállításra nézve a kereskedelemügyi miniszter az önköltségen való szállítás kedvezményét engedélyezte. A hegyvidéki kirendeltség helyi megbizottai most írják össze, hogy mely községekben és mennyi terménykiosztás szükséges, sőt már több községben, ahol a nép insége sürgős intézkedést tett szükségessé, a kiosztás megtörtént. A termények a beszerzésen első sorban készpénzért fognak eladatni; de indokolt esetekben a jövő évi október hó végéig hitelben is eladatnak. Rendszerint a községek fogják e hitelt igénybe venni és itt kellő felügyelet mellett a községi előjárók fogják a szétosztást végezni.

Iparhatósági megbizottak választása. Ma folyt le valamennyi kerületben az iparhatósági megbizottak választása. A választás, amelyet mindenütt az előjárósági épületben tartottak, reggel 8 órakor vette kezdetét s este 7-ig tartott. Az érdeklődés még a tavalyi választásnál is csekélyebb volt, egyik-másik kerületben délig 1—2 szavazó jelentkezett. Némi érdeklődés csupán a VII. kerületben mutatkozott, ahol a demokraták állanak szemben az Ehrlich-Morzányi-párttal. A hivatalos lista egyébként valószínűleg mindenütt keresztül megy.

A Sífok-Balatonföldi részvénytársaság ma tartotta tizedik évi rendes közgyűlését a Hungária-szállóban *Bélayári* *Burhardt* Konrád elnöklete alatt. A nagy számban megjelent részvényesek helyesíleg vettek tudomásul az igazgatóságának előterjesztett jelentését, mely szerint a társaságnak ez évadban 3456 állandó vendége volt. Az egy napnál tovább nem tartózkodó vendégek száma 12 567-et tett ki. A teljes jelentés végre 329 K. 93 fillér nyereséget tüntet fel, amelyet levonva a múlt évi egyenleg-elővitel 390 K. 20 fillérből a fennmaradó 60 K. 27 fillért új számlára írják. A felmentések megadása után az igazgatóság tagjai újra megválasztották.

Vasúti forgalmunk Romániával. Romániával való vasúti forgalmunk a kiviteli irányban az 1902. évi november hóban meglehetősen emelkedett, még pedig a tavalyi november havat 10 790 tonnáról 12 950 tonnára, amely többlet kizárólag a predealai átmenetre esik, amelyen azt a mozgóforgalom mind a négy magyarországi csatlakozáson átmenő összes árumennyiségnek csaknem 75%-át teszi, míg 15% a vercoroval, közel 10% a gyimesi irányra esik; a tavaly megnyitott verctoronyi csatlakozásnak a kiviteli irányban ugyolyvánt semmi és a behozatalban is csak leiette csekély forgalma van; hasonlóan gyenge a behozatali forgalom Csik-Gyimesen át is. Folyó évi november hóban vasuton Romániába szállítottak 5124 tonna iatort (+ 1120), 1490 tonna vasat (+ 48) és 1222 tonna szenet. Romániából vasuton 7000 tonna különböző árut hoztak be e hóban, ami csekély eltéréssel ugyanannyi, mint a múlt évben. Az év eleje óta november hó végéig az összes vasúti kiviteli Romániába 154 440 tonna volt, a tavalyi 131 840 tonnával szemben. Az összes vasúti behozatal Romániából az év eleje

óta november hó végéig 87 950 tonna áru volt, ami 10 400 tonnával kevesebb, mint az előző évben, mely csökkenés a kisebb gabona és ócskavas-behozatali folyamánya. Az idei gabonabehozatal 40 000 tonnára rug a tavalyi 46 560 tonnával szemben, míg az ócskavas-behozatal csak 535 tonnát tett ki, éppen tízedrészét a tavalyi mennyiségnek.

Uj telefon-állomások. A kereskedelemügyi miniszter a *gyulafehérvári* 1. számú, továbbá a *dévai*, *marosilyei* és *vajdahányati* posta- és távriadvihatalokban berendezett törvényhatósági távbeszélő központokat, a helyközi forgalomra megállapított díjszabás mellett, 1902. évi november hó 28-ától kezdve bevonatta a helyközi távbeszélőforgalomba.

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

H. O. I. Coppé: A kovácsok sztrájkja. Ezenkívül a költők albumában és Kiss József balladái között sokat talál! at. 2. Bizony nem a legjobb önképző téma ez, mert — azt hiszem — arról van szó. Mégis ajánlatok olvasásra. ha valahol meg tudja szervezni a vidéken, régi folyóiratok meglevő példányai, amelyek sok adalékot szolgáltathatnak a kérdéshez. Ami az általánosságokról illeti, arról számbavehető magyar munkák nincsenek. 3. Arany Jánosnak a poloska című makámja. — **E. M. Kisucanthy.** 1. Sorsjegyről legközelebb. 2. Zsidók. — **Kereskedő.** Ha választ nem kapott, akkor nem érkezett meg a levele. Ismételle meg a kérdést. — **S. E. (Agnes néni.)** Miért kíván hóvób kritikat, miután megírtuk, hogy a novellája közölhetetlen? Éppen ilyen a másik kívánsága is, hogy küldjük vissza a novellát. E rovattunk élénk olvashatja, hogy kéziratok megőrzésére nem vállalkozunk. Tessék elhinni, lehetetlen volna minden kísérletezés számot tartani. — **Két jó barát.** Nem komoly dolog ez ugy látszik. Egyébként jó a sorshuzás. — **Debrecenti előfizető.** Sorsjegyekről szóló rovattunkban legközelebb válaszolunk. — **K. M. Besztercebánya.** Márciusig okvetlenül be kell adni. Mellékletei: az érettségi, születési, illetőségi s — ha államköltséges akar lenni — szegénységi bizonyítvány. Az illetőségi bizonyítványt a község jegyzőjénél sűrűse. — **Merour.** Nem tudjuk, hol kapható a felolgot s feloldott ponyvaregény. — **Niny.** Úgyes kísérlet, de még kísérlet. Nem közölhetjük. — **M. A.** Kelemetlen hang ez, bántja az izlést. Közölhetetlen. — **H. B. Poltár.** A kiadóhivatali ilyen tartalmu nyitlított nyilatkozatokat nem tesz közzé. — **G. A. Budapest.** Kivételesen visszaküldték a kéziratot. Nem közölhetjük. — **F. J. Apatin.** Hin reménykedést kelte nek az a bizonytalan kimutatások. Mibelyt végleges megállapítás lesz, közöljük. — **F. G. Nagybeszterek.** Egyszersmindenkorra fel van függesztve. De a miniszter esztendőelőtt-estendőre máséket intézkedhetik.

Sorsjegyek.

Kisbéri takarékpénztár. — 11.145. Budai sorsjegyeket 130 koronával sorsolták ki. — **K. J. Sarkad.** Sorsolt sorsjegyet legjobban Szalai és társa bankhazánál Érszobot-körút 12. számjálk el.

A következők sorsjegyét nem nyertek: **D. J. Tata-Tóváros.** — **A. B. Békes-Csaba.** — **Cs. A. Ipoly-Berzence.** — **Sz. J. Pereszényi.** — **Soh. S. Déva.** — **C. A. N.-Kanizsa.** — **St. L. Paks.** — **Soh. T. Berzsdzka.** — **B. F. Szolyva.**

A KRONDORFI A LEGJOBB NYÁLKAOLDÓ GYÓGVIZ.

Napirend.

Naptár: Hétfő, december 29. — Római-katolikus: Tamás. — Protestáns: Dávid. — Görög-orosz: (december 16.) Aggenns. — Zsidó: Kiszlev 29. — Nap ké: 7 óra 34 percor. — Nyugszik: 3 óra 59 percor. — Hold ké: 6 óra 44 percor reggel. — Nyugszik: 4 óra 3 percor délután. — Újhold 10 óra 25 percor este. A pénzügyminiszter fogad délután 4 órakor. **Nemzeti Múzeum.** Altal- és ásványtár. Nyitva van d. e. 9 órától délután 1 óráig. A **Múzeumok téli kiállítás** nyitva 9 órától 4-ig. Belépődíj 1 korona. **Téli kiállítás a Nemzeti Szalonban** nyitva 9 órától 8-ig. Belépődíj 50 fillér. Az **iparművészeti társulat téli kiállítás** nyitva délelőtt 9 órától este 8-ig. Belépődíj nincs. Az **Akadémia Goethe-szobója** nyitva délelőtt 9—12-ig. **Egyetem könyvtár** zárva. **Múzeumi könyvtár** nyitva délelőtt 9 órától 1-ig. **Akadémiai könyvtár** nyitva délután 3 órától 7 óráig. **A fodorosi könyvtár** (Károly-körút 28.) mindnapon nyitva van, köznapokon délelőtt 9—1-ig, vasár- és ünnepnapokon 9—12-ig.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtára, tudakozó-osztálya és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 52. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. Hivatalos termékek kiállítás és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés arányait is eszközl) a városi ipari parcsarnokban nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. kerület-körút 32. szám alatt.

